

nr. 3 / juni 2017 – 79. årgang

GRÆNSEN

magasin om mindretal, sprog og kultur

**TEMA:
HVEM ER FOLKET?**

**FOTOUDSTILLING
OM DE DANSKE KYSTER**

Stort interview med prins Joachim
og prinsesse Marie på Schackenborg Slot:

**“VI FØLER
OS HJEMME I
SØNDERJYLLAND**

GRÆNSEFORENINGEN
FOR EN ÅBEN DANSKHED

INDHOLD

TEMA: HVEM ER FOLKET?

Folkebegrebet udfordres af indvandring

Læs side 12-19

3 LEDER

Af Jens Andresen

4 "VI FØLER OS HJEMME I SØNDERJYLLAND"

Prins Joachim og prinsesse Marie tager imod på Schackenborg Slot

12 "DANMARK FOR FOLKET! MEN HVEM ER FOLKET?"

Baggrundsartikel med historikerne Michael Böss og Bernard Eric Jensen

17 HVEM ER FOLKET IFØLGE DANSKERNE?

18 FOLKEVANDRINGER VARSLER FORANDRINGER

Interview med forfatter og museumsinspektør Jeannette Varberg, Moesgaard Museum

20 KORT SAGT OM FOLKET

21 "JEG ELSKER FORENINGS-DANMARK"

Interview med Christopher Warnke, formand for Grænseforeningen Ungdom

22 UNGE FRAVÆLGER FORMALISEREDE FÆLLESSKABER

Interview med samfundsforsker Johannes Andersen, AAU

23 NYT FRA GRÆNSELANDET

24 "JEG BLEV MERE SKOTSK AF AT VÆRE I SØNDERJYLLAND"

Interview med skotsk mindretalsforsker, Ruairidh Tarvet, der har lært sig dansk

27 UNGE FLYTTER FOKUS I MINDRETALSFORSKNINGEN

Interview med forskningsleder Steen Bo Frandsen

29 THERKELSENS HJØRNE

30 "DET FØRSTE SKRIDT ER ÅBENHED"

32 HISTORIEQUIZ

36 FOLKEMØDET HAR FÅET NY FORM

Den Grundlovgivende Rigsforsamling af Constantin Hansen. Foto: Wikipedia

Interview: Prins Joachim og prinsesse Marie fortæller om salget af Schackenborg og glæden ved Sønderjylland

Læs side 4-11

Foto: Thomas Tolstrup

Fotoudstilling om den danske kyst: Fotograf Janne Klerk udstiller på Fuglsang Museum

Læs side 28

Foto: Fuglsang Museum

LEDER

SYGEHUSSAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF GRÆNSEN

Af Jens Andresen

Som bosiddende i grænselandet kan det kun glæde én, at der for tiden ser ud til at være en positiv udvikling i landsdelen Slesvig. Befolkningstallet viser mange steder en svag vækst. Der er stor efterspørgsel efter boliger, og beskæftigelsestallene er fine, hvilket nok skyldes, at 12-13.000 personer pendler til Danmark, hvor de arbejder.

Samme opløftende udviklingstendenser som for landsdelen Slesvig gør sig gældende for byen Flensborg, der derfor er i gang med store udviklingsplaner. Fra tid til anden dukker der store udviklingsprojekter op på byrådets dagsorden.

For godt et års tid siden var der således planer om at etablere en fælles dansk-tysk banegård. En fornuftig ide, der dog hurtigt blev afvist af et flertal i Flensborg byråd.

For tiden drøftes der anlæg af et helt nyt sygehus, der skal afløse Diakonisse-Stiftelsens hospital og St. Franziskus-Hospital, der sammen udgør byens offentlige sygehuskapacitet. Hurtigt nåede man i byrådet frem til, at der skal investeres 300 mio. euro i et nyt sygehus, og at dette sygehus skal bygges på en grund inden for byens grænser. Banegård såvel som sygehus, skal altså blive der, hvor det altid har været.

Umiddelbart sidder man som grænselandsbeboer og spekulerer på, om man har misforstået tankerne om grænseoverskridende samarbejde, herunder den slesvig-holstenske landsregerings rammeplan for det dansk-tyske samarbejde, og den danske regerings strategi for Tyskland, eller om disse tanker bare ikke er nået til Flensborg?

Var der ikke netop i denne sag belæg for at tænke grænseoverskridende, når nu Flensborg by med 90.000 indbyggere ligger tæt ved landegrænsen, og det nye danske akutsygehus i Aabenraa, der er under udvidelse, ligger ved motorvejen kun 20 kilometer længere mod nord?

Umiddelbart kunne man forestille sig to akutsygehuse, et i Aabenraa og et i Flensborg, placeret ved motorvejen med 20 kilometers afstand, der delte en række specialer i mellem sig, mens man løste de almindelige sygehusopgaver hver for sig. Et samarbejde behøvede ikke at betyde, at man ikke frit kunne vælge behandlinger ved universitetshospitalerne i Kiel eller Odense, hvis man skulle få behov for det. Et akutsygehus i Flensborg placeret ved motorvejen kunne samtidig give mulighed for en bedre betjening af landdistrikterne mod vest.

Som bosiddende i grænselandet kan det kun glæde én, at der for tiden ser ud til at være en positiv udvikling i landsdelen Slesvig

Der kunne på alle måder være god fornuft i et sådant samarbejde i grænselandet. Man skal bare ville det, og helst skal man ville det lige meget på begge sider af grænsen. Spørgsmålet er, om vi på begge sider af grænsen tænker "grænseoverskridende" nok, eller vi bare ikke vil det endnu?

Nærliggende er det at mene, at regeringernes samarbejdsstrategier er lettest at starte op i det grænsenære, da frugterne her synes nemmest at høste. Så det gælder vel egentlig bare om at komme i gang? ●

Jens Andresen er formand i Grænseforeningen

“Det var uundgåeligt og nødvendigt”, siger prins Joachim om beslutningen om at afhænde Schackenborg i 2014. I dag kommer prins Joachim og prinsesse Marie på Schackenborg i kortere perioder i løbet af året. Her ses prinseparret i “Den Gyldne Salon” på Schackenborg Slot med malerier af kong Frederik den Femte og dronning Louise på væggen.

“VI FØLER OS HJEMME I SØNDERJYLLAND

Tilknytningen til Sønderjylland er uforandret stærk, understreger D.K.H. prins Joachim og prinsesse Marie i dette interview om salget af Schackenburg og om at være en moderne familie, der godt kan føle sig hjemme mere end ét sted og har rod i flere kulturer. Om grænselandet som et fredens sted og fremtiden i et uroligt Europa

Af Anna-Lise Bjerager
Fotos: Thomas Tolstrup

Splitflaget med kongekronen i midten vajer i vinden, så ingen, der kører gennem Slotsgaden i Møgeltønder med de idylliske stråttækte huse, kan være i tvivl: Prins Joachim og prinsesse Marie opholder sig på Schackenburg Slot.

Årsagen er, skal det vise sig, at prins Henrik, prinseparrets ældste søn, er fyldt otte år dagen forinden, og fødselaren ønsker hvert år, når det er muligt, at fejre sin fødselsdag den 4. maj på Schackenburg Slot. Den dag, der som bekendt også er Danmarks befrielsesdag, er der traditionen tro lys i vinduerne på slottet om aftenen. Og det elsker han, fortæller prinsesse Marie, da hun og prins Joachim og magasinet Grænsens udsendte har sat sig til rette i "Sommerstuen" i hovedfløjen ud mod syd, og der er blevet skænket te. Her er lunt og rart i sofahjørnet, mens en forårskold vind blæser uden for gennem slotsparkens rhododendron og magnoliatræer, der er sprunget ud, siden prinseparret og deres to børn, prinsesse Athena, der er fem år, og prins Henrik – og ofte også prins Joachims to ældste sønner, prins Nikolai og prins Felix – opholdt sig her sidst.

For Schackenburg Slot, som prins Joachim fik overdraget, da han var ni år gammel i 1978, er ikke familiens faste bolig. Denne sommer er det tre år siden, at prins Joachim besluttede at opgive landmandslivet og overdrage Schackenburg Slot med tilhørende ►

Prinsesse Marie og prins Joachim tager imod i "Sommerstuen", der ligger i sydenden af hovedfløjen på Schackenborg Slot.

jordbesiddelser til en dengang nystiftet fond, Schackenborg Fonden, og flytte med sin familie til en villa i Klampenborg nord for København.

Den flytning har været meget omtalt i medierne og er blevet udlagt som et brud med kongehusets mangeårige og tætte forbindelse til Sønderjylland og som en fane-flugt til fordel for en behagelig tilværelse i storbyen. Prins Joachim har tidligere i år i et interview med *Jyllands-Posten* sagt, at han ikke kan genkende meget og meget af det, der har været sagt og skrevet.

Magasinet Grænsen er kommet på besøg på Schackenborg Slot for at interviewe prins

Joachim, der er protektor for Grænsefor-
eningen, og prinsesse Marie, om beslutnin-
gen om at afhænde Schackenborg dengang
og om prinseparrets forhold til Schacken-
borg, Sønderjylland og grænselandet i det
hele taget i dag. Men også om at være en
moderne familie, der føler sig hjemme mere
end ét sted og har rod i flere kulturer.

*Hvordan har De, Prins Joachim, det i dag
med beslutningen om at afhænde
Schackenborg i 2014?*

Prins Joachim: Det var uundgåeligt og
nødvendigt. Vi prøvede gennem lang tid at

kombinere de officielle pligter med land-
mandsvirket her på Schackenborg. Det var
meget vanskeligt for ikke at sige umuligt
at få til at gå op. Dertil kom den barskeste
del: Økonomien. Der var gæld, da jeg fik
stedet overdraget, og den gæld blev ved
med at tynde. Alt, hvad der blev tjent, gik
til at nedbringe gælden. Dertil kom, at et
stort slot kræver megen vedligeholdelse,
og det gør en stor have også. Så faktisk var
der ikke noget tilbage. Jeg ville ikke lade en
så stor gældspost gå videre til mine børn
og dermed give dem en uretfærdig start på
livet. Populært var det ikke, og svært var
det for os. Det krævede mange års seriøse

overvejelser. Men nu sidder vi her i dag. Vi nyder at være på Schackenborg, og vi kommer gerne og ofte”.

Hvordan vil De beskrive Deres tilknytning til Schackenborg og Sønderjylland i dag?

Prinsesse Marie: “Vi føler os meget stærkt knyttet hertil. Vi føler os hjemme i Møgeltønder og Sønderjylland. Det er klart, at Prinsen føler sig knyttet hertil, fordi han har boet her på Schackenborg i mere end 20 år. Men det gør jeg også. Vi blev gift i Møgeltønder kirke i 2008, og festen blev holdt her på slottet. Vores børn er blevet født, mens vi har boet her. Det første ord, vores søn, prins Henrik, sagde, da han var omkring et år gammel, var “Mojn”. At vi skulle flytte herfra har intet at gøre med vores kærlighed til stedet. Vi har også vores gode og nære venner her, som vi glæder os til at se, når vi er her”.

Prins Joachim: “Jeg kender hver eneste krog her, og Sønderjylland er gennem årene blevet en del af mit dna. Det betyder utrolig meget for mig, at vi som familie kan komme her. Fra jeg var ung engagerede jeg mig på mange forskellige måder i det sønderjyske, bl.a. gennem protektioner. Det lægger jeg stor vægt på at blive ved med. Jeg havde den glæde at holde fest-tale, da FN-Museet i Frøslevlejren fejrede sit 25 års jubilæum som verdens første FN-Museum den 2. maj i år. Da FN-Museet åbnede i 1992, var det såmænd også med min deltagelse. Den slags giver kontinuitet – også i mit liv. Da Schackenborg Fonden blev oprettet, blev det besluttet, at der måtte flages med kongehusets flag, når vi er her. Det er noget, man er meget opmærksom på, især her i Møgeltønder”.

Kritikken af Deres beslutning om at flytte fra Schackenborg Slot til København ligger tæt op ad den generelle debat om de udfordringer, som landdistrikter og yderområder

i Danmark står overfor. Der tales om “Udkantsdanmark”. Hvordan vurderer De hele denne debat?

Prins Joachim: “Jeg kan personligt ikke fordrage det udtryk. Jeg mener faktisk også, det er misvisende. Næsten en fjerdedel af Danmarks befolkning bor i København, og de vil ofte have en opfattelse af, at alt hvad der ligger uden for Valby Bakke, er udkant. Men sådan forholder det sig naturligvis ikke. Tværtimod kan der være tale om meget mere levedygtige initiativer, når man kommer væk fra hovedstadens magnetfelt”.

Vigtigheden af en nær kontakt mellem kongehuset og Sønderjylland er blevet understreget mange gange. Hvorfor er kontakten mellem kongehuset og Sønderjylland noget særligt?

Prins Joachim: “Siden 1935, da mine bedsteforældre (dronning Ingrid og kong Frederik den Niende, red.) tog sommerophold på Gråsten Slot, har der været et nært bånd. Man ville vise Sønderjylland, at de hørte til efter Genforeningen i 1920. Men dermed naturligvis ikke ment, at det øvrige Danmark ikke bliver besøgt. Den kongelige familie kommer rundt i hele landet. Men det er klart, at der af historiske grunde er et helt særligt bånd mellem kongehuset og Sønderjylland, og det markeres blandt andet ved, at vi kommer her ofte”.

Der er ca. fem kilometer til landegrænsen mellem Danmark og Tyskland her fra Schackenborg. Hvilke tanker gør De dem om at opholde Dem i det dansk-tyske grænseland?

Prinsesse Marie: “Jeg synes faktisk aldrig, jeg tænker på, at der er en national landegrænse så tæt på. Man møder mange mennesker, der taler tysk, når man eksempelvis er i Tønder, men det indgår så naturligt i byens liv, fordi de fleste taler både dansk og tysk”.

Prins Joachim: “Nej, det tænker man ikke over. Grænselandet indgår i en slags bi-national symbiose. Det er et område, hvor den kulturelle grænse for længst er udvisket. Grænselandet og de gode vilkår, der hersker for det tyske mindretal i Danmark og det danske mindretal syd for grænsen er jo et eksempel til efterfølgelse i andre grænseregioner i Europa, hvor der måske nok er fred, men stadigvæk uløste problemer. Det er oplagt, at mindretalsorganisationen FUEN har sit hovedkontor netop det sted i Europa, hvor man kan sige: Prøv at se. Sådan skal det gøres. Her i det dansk-tyske grænseland er det lykkedes at leve med to kulturer og to sprog, uden at det volder vanskeligheder. Tværtimod har mindretallene det godt, og flertal og mindretal lever også godt med hinanden”.

Prinsesse Marie, De er født og opvokset i Frankrig og har i dag dansk statsborgerskab. Hvordan har De oplevet at skulle vænne Dem til at leve med to kulturer og to sprog, fransk og dansk?

Prinsesse Marie: “Jeg kom på kostskole i Schweiz, og allerede da jeg var 17 år, flyttede jeg til USA. Jeg skulle derover i fire måneder for at lære sproget, men endte med at blive der i syv år. Jeg har boet i udlandet i så mange år, så for mig er det helt naturligt at lære et nyt sprog og vænne mig til en ny kultur. Jeg må dog sige, at jeg har haft svært ved at lære dansk. Det er et svært sprog!”

“Jeg elsker min franske familie, og jeg elsker Frankrig, som jeg stammer fra, for den franske kultur er meget stærk, og det er jeg opdraget til. Men jeg tror aldrig, jeg kunne være blevet boende i Frankrig og have giftet mig med en franskmænd!”

Prins Joachim: “Det er jeg da glad for at høre! Jeg tror, at det netop er din nysgerrighed og lyst til at lære nyt, der gør dig stærk”.

“Det første ord, vores søn kunne sige var Mojn”, siger prinsesse Marie.

H.K.H. PRINSESSE MARIE, GREVINDE AF MONPEZAT, født 1976 i Paris. Har studeret internationale erhvervsforhold og økonomi på Babson College, Boston Massachusetts, og økonomi på universitetet i Genève, BA fra Marymount Manhattan College, New York. Prinsessen har arbejdet i en række større virksomheder, frem til sit ægteskab i 2008 som direktionssekretær i ING Numismatic Group SA. Prinsessen er protektor for Christian Den Fjerdes Laug i Aalborg, Kongelig Mayestaites Acteurs og Schackeborg Fonden.

“Vi holder begge to af at køre ud til Vadehavet, tage gummistøvler på og gå ud og fylde et par spande med østers. Så har man en flaske hvidvin, et par citroner og en skarp kniv med og kan spise dem dér lige på stedet. Det er herligt. Og så kan man ovenikøbet tage resten med hjem og have mad til dagen efter”, siger prins Joachim.

H.K.H. PRINS JOACHIM, GREVE AF MONPEZAT, født 1969. Har gennemført agrar-økonomuddannelsen på Den Classenske Agerbrugsskole Næsgaard på Falster. Har indtil 2014 drevet land- og skovbrug på Schackeborg. Har en længerevarende uddannelse inden for Forsvaret. Er i dag ansat som særlig sagkyndig i Forsvaret med kontor på Kastellet, København. Prins Joachim varetager 42 protektioner og æreshverv, herunder Grænseforeningen. I Sønderjylland er det bl.a. DGI Sønderjylland, Esbjerg Kunstmuseum, Hærvejsmarchen, Løgumkloster Refugium & Kong Frederik IX's Klokkespil, Museum Sønderjylland, Schackeborg Fonden, Selskabet for Nydamforskning, Sønderjyllands Symfoniorkester og Vadehavscentret.

Prinsesse Marie: "Det ved jeg ikke. Jeg tror bare, at det er blevet en del af min personlighed at opsøge nyt".

Hvordan har De praktiseret at fastholde begge sprog og kulturer over for Deres børn?

Prinsesse Marie: "Det er et meget vigtigt emne, De der kommer ind på. Vi insisterer på at lære vore børn begge kulturer at kende. Jeg forsøger at tale fransk med børnene. Da Henrik blev født, var det ligetil, for da kunne jeg ikke tale dansk. Det begyndte at være en udfordring, især efter vi fik Athena i 2013, for på det tidspunkt kunne jeg tale dansk. Børn er jo kloge. De fornemmer, at de ikke er tvunget til at tale fransk for at kunne tale med deres mor. Men man skal ikke give op. For det er en kæmpe gave at lære at tale flere sprog, når man er barn. Og så er det væsentligt for mig, at børnene kender deres egen kultur og identitet. Også selv om de siger: "Nej, mor, vi er i Danmark. Vi er danskere". Dertil må jeg så bare svare: "Ja, skat. Du er dansk, men du er også fransk. Du er begge dele, og det er godt".

Prins Joachim: "Jeg er jo tilsvarende vokset op med to kulturer, fransk og dansk. Så for mig er det naturligt, at børnene vokser op og identificerer sig med begge sprog og begge kulturer".

I dag er der spændinger mellem mennesker, der har forskellige sprog, kulturer og religioner rundt omkring i verden. Har De med Deres erfaring som "flerkulturel" familie et godt råd til, hvordan man kan leve i fredelig samskikkelse med andre kulturer end ens egen?

Prinsesse Marie: "Jeg tror, man skal forsøge at være åben af sind. Man skal kunne acceptere og respektere forskellighed. Det gælder i ægteskab som i naboskab. Jeg tror, det handler meget om opdragelse og uddannelse. Man kan lære at blive nysgerrig. Jeg har personligt været heldig at gå på en

international skole, og det beforder den nysgerrighed, for de andre var anderledes, end jeg var. Men det er også vigtigt at huske på, at ikke alle mennesker har de samme erfaringer. Jeg tror dog ikke, vi kommer uden om, at alle må stile efter at opelske deres nysgerrighed over for andre".

Prins Joachim: "Jeg tror, du har meget ret i, at det handler om opdragelse. Hvis man er opdraget til at suge til sig af indtryk fra den store verden, bliver det naturligt for én at møde verden med åbenhed i stedet for at være navlebeskuende. Verden er global, og det vil den vedblive med at være, selv om der lige nu er en tendens til, at mennesker søger tilbage til deres nationale udgangspunkt. Men det er en bevægelse. Så går det lidt frem. Så går det lidt tilbage. Globaliseringen er kommet for at blive, tror jeg. Det skal vi prøve at få til at fungere og betragte som en berigelse. Men vi skal også have et udgangspunkt. Enhver må spørge sig selv: Hvor kommer jeg fra? Hvad er mine rødder? Når man har det på plads, kan man også bedre være åben over for andre".

Prinsesse Marie, De siger, at De betragter Frankrig som Deres fædreland, og nu bor De her i Danmark med Deres familie. Kan man godt have rod flere steder?

Prinsesse Marie: "Det håber jeg, for det har jeg! Når folk spørger mig: Savner du ikke Frankrig? Så må jeg bare svare, at det gør jeg ikke, for jeg har det godt her. Men jeg har stadig Frankrig i mit hjerte. Jeg flyttede til Danmark som 31-årig, og det er klart, at mange ting har sat sig fast i ens sind på det tidspunkt i livet. Men jeg tror, det er en proces. Når min franske familie er på besøg, siger de nogle gange, at jeg er blevet meget dansk".

Kongehuset fremhæves ofte som et samlende symbol for alle danskere. Hvordan ser De kongehusets rolle i forhold til at være et samlende symbol også for nye danskere?

Prins Joachim: "Når man kommer fra et andet land og har haft sine rødder der, er det vel naturligt, at kongehuset ikke er det første, man er optaget af. Men når der er gået en generation eller to, vil de også naturligt identificere sig med det, der er dansk. Så får de også deres rødder i Danmark. Og så bliver det også deres kongehus. Det er sådan, vi må ønske og håbe, det vil være. Kongehuset er en af de konstanter, der findes i det danske samfund, og kongehuset er ikke begrænsende. Det er for alle danske statsborgere".

Siden 2015 har der været grænsekontrol ved den dansk-tyske grænse og andre steder i Europa som følge af frygt for terror og flygtningestrømme. Hvilke tanker gør De Dem om den situation, der hersker i Europa i disse år?

Prins Joachim: "Europa oplevede fred fra 1945 og frem til 1990erne (da krigen i det daværende Jugoslavien brød ud, red.). Nogle steder i Europa, især øst for Jerntæppet, blev freden fastholdt med en jernhånd. Men i vest fik vi både fred og frihed efter 1945. Det er et faktum, at det er den længste periode i Europas historie, hvor der ikke har været krig et eller flere steder i Europa. Nu begynder der at opstå gnidninger og utilfredshed rundt omkring. Det maner til eftertanke. Efter Murens fald i 1989 var der en stemning af, at nu var freden forseglet og garanteret. Man må bare konstatere, at freden aldrig bør tages for givet. Vi har været heldige i vores generation, at vi har kunnet leve i fred og frihed, og vi må bare håbe på, at det kan fortsætte".

Prinsesse Marie: "Generationerne før os har arbejdet hårdt for, at der skulle være fred, og at vi skulle tilnærme os hinanden i Europa. Det europæiske samarbejde er fortsat vigtigt. I Frankrig fejres befrielsen den 8. maj, og det er en stor begivenhed. De store byer i Frankrig var så ødelagte, ►

► og folk har været så påvirkede af Anden Verdenskrig. Det ligger i generne hos flere generationer. Jeg håber aldrig, det kommer til at ske igen”.

Prins Joachim: “Netop lysene i vinduerne den 4. maj herhjemme er med til at fastholde erindringen om den tid. Selv om der efterhånden ikke er så mange tilbage, der har levet under de mørke år, må vi fortsætte med at sætte lys i vinduerne. Dels for at ære dem, der faldt. Dels for at erindre os selv om, at den frihed, som de ikke havde, den har vi. Og der er et ansvar, der følger med den frihed.

I 2020 skal 100-året for Genforeningen markeres. Dengang red kong Christian den Tiende, Deres oldefar, over grænsen på sin hvide hest, og kongen fik ved den lejlighed overbragt en kopi af Guldhornene, et af Danmarks største nationalklenodier, der blev fundet i landsbyen Gallehus her tæt ved Schackenborg Slot i 1639 og 1734. Hvilke overvejelser gør De Dem om nationale mindedages og mindesmærkers betydning?

Prins Joachim: “Jeg er meget optaget af historie, og jeg finder disse nationale mindedage af største betydning. Det er også klart, at nationale mindedage har større betydning i en grænseegn end andre steder. Jeg husker meget tydeligt den dag i 2011, da Istedløven blev flyttet tilbage til sin oprindelige plads på Flensborg Gamle Kirkegård. Det var meget gribende. Skulpturen af den siddende løve blev oprindeligt fremstillet til minde om slaget på Isted Hede i 1850, hvor den danske hær kæmpede mod en slesvig-holstensk oprørshær. Istedløven stod i mange år skjult på den plads, der i dag hedder Søren Kierkegaards Plads i København. I dag står Istedløven på Flensborg Gamle Kirkegård, der er gravsted for mange af de faldne fra slaget. Den står der som et

symbol på venskab mellem Danmark og Tyskland og det grænseoverskridende samarbejde. Nu er historien endelig blevet så tilstrækkeligt bearbejdet, at det kan lade sig gøre. Jeg håber, at markeringen i 2020 vil kunne ske med samme fortegn”. ●

Prins Joachim og prinsesse Marie i Schackenborg Slotspark, der er åben for offentligheden på guidede ture, som man skal tilmelde sig i forvejen.

Foto: Wikipedia

Schackenborg Slot

Fra 1230'erne kendes borgen Møgeltønderhus, der tilhørte Ribebispen. I 1536 kom borgen til kronen, og i 1661 blev den erhvervet af feltmarskal Hans Schack, der erstattede borgen med et trefløjet barokanlæg i to etager, omgivet af voldgrave og volde og sammenknyttet med stalde, ladegård og have. Efter at have tilhørt 11 generationer af slægten Schack – 1674 til 1924 som grevskab – blev Schackenborg Gods i 1978 overdraget til prins Joachim, der overtog det i 1993 og bosatte sig der med sin daværende hustru, Alexandra, i 1995. Fra 2008 til juni 2014 boede prins Joachim og prinsesse Marie på Schackenborg.

Kilde: Den store danske Encyklopædi

Schackenborg Fonden

Schackenborg ejes og drives i dag af Schackenborg Fonden. Fonden blev stiftet 30. juni 2014 af prins Joachim, Bitten og Mads Clausens Fond, Ecco Holding og Ole Kirks Fond og har prins Joachim og prinsesse Marie som protektorer. Fonden er en almennyttig, erhvervsdrivende fond, der har overtaget Schackenborg Slot og et dertil hørende landbrug med det formål at åbne slot og park for offentligheden, at give den kongelige familie mulighed for lejlighedsvis ophold på slottet for at bevare den nære kontakt mellem kongehuset og Sønderjylland samt i muligt omfang at støtte almenvelgørende og almennyttige formål. Advokat, kammerherre, baron Henrik Wedell-Wedellsborg er formand for Schackenborg Fondens bestyrelse. Jan Leisborch, der er flotilleadmiral og har en baggrund inden for Søværnet, er slotsforvalter og adm. direktør for Schackenborg Fonden.

Kilde: www.schackenborg.dk

TEMA:
HVEM ER FOLKET?

DANMARK FOR FOLKET! MEN HVEM ER FOLKET?

Indvandring er i færd med at forandre befolkningssammensætningen i Danmark for altid. Derfor bliver danskerne nødt til at ændre deres opfattelse af, hvem de selv er, mener eksperter

Af Anna-Lise Bjerager

Folket er enhver, der lever i dette land". Sådan lød det fra den tyske forbundskansler, Angela Merkel, i februar i år forud for det tyske forbundsdagsvalg til efteråret. Det skete med en klar indirekte henvisning til det højrepopulistiske parti, Alternative für Deutsch-

"Tiden med den tyske enhed, den tid, da Jerntæppet faldt, den tid da Europa voksede sammen, det er en vidunderlig tid. Og derfor findes der heller ingen retfærdiggørelse, når små grupper i vores samfund tager sig ret til at definere, hvem folket er. Folket er enhver, der lever i dette

land. Og det lader vi ikke nogen tage fra os", sagde Angela Merkel.

Den kontante melding vakte debat i Tyskland, hvor knap 60 procent af tyskerne ifølge en meningsmåling, bragt i avisen *Die Welt*, erklærede sig uenige med kansleren i hendes definition af, hvem folket er.

Også i Danmark var der uenighed: "Hun viser den direkte vej til selvudslettelse", sagde Martin Henriksen, Dansk Folkeparti. Omvendt var Sofie Carsten Nielsen fra De Radikale på linje med den tyske kansler: "Jeg er sikker på, at Martin Henriksen er uenig med Angela Merkel, men det er jeg ikke".

HVEM ER "VI"?

Folket er et vanskeligt begreb, som de fleste har en holdning til, men som de færreste kan definere. Hvem er folket egentlig? Dette folk, der i disse år siges at gøre oprør mod eliten, og stemmer ved valgurnerne i de fleste europæiske lande mod de etablerede partier og mod EU. Dette folk, der groft sagt siger nej til øget indvandring og ja til grænsekontrol.

Indvandrere og deres efterkommere, der kommer fra et ikke-vestligt land, har udgjort et stigende antal i Danmark i de seneste 30 år. Dertil kommer, at Europa oplever den største tilstrømning af migranter siden Anden Verdenskrig. Mere end en million flygtninge og migranter er ankommet til EU via Middelhavet siden 2015, og stadig flere vælger at begive sig ud på den farefulde færd.

Flygtningestrømmene har mobiliseret europæerne i en til tider hidsig og uforsonlig debat om "dem" og "os". Men hvem er "dem" og hvem er "os"?

I Danmark var forfatteren, præsten og digteren N.F.S. Grundtvig optaget af dette spørgsmål ved nationens fødsel. I digtet "Folkeligheden", som han skrev i 1848, udtrykkes den voksende nationale identitetsforståelse, der ledte til Grundlovens vedtagelse i 1849:

"Til et folk, de alle høre, som sig regne selv dertil, har for modersmålet øre, har

Hvis vi skal undgå en voldelig konflikt i fremtiden, er det bydende nødvendigt at anerkende flertalsbefolkningens ret til etnisk identitet

Michael Böss

land (AfD), der har brugt ordene "Wir sind das Volk" (Vi er folket) for at afgrænse sig i forhold til flygtninge og migranter i Tyskland. Ordene har en særlig klang hos tyskerne, fordi de genlød i gader og stræder i det tidligere Østtyskland i ugerne op til Berlinmurens fald i november 1989.

Foto: Hasse Ferrolld/Venstre/flickr.com.

De i alt 5.400 personer, der i 2016 blev danske statsborgere, bliver ikke automatisk en del af det danske folk. Det mener lektor og historiker Michael Böss. Her fra den årlige statsborgerskabsdag på Christiansborg i april i år.

for fædrelandet ild; resten selv som drag dukker, sig fra folket udelukker, lyse selv sig ud af æt, nægte selv sig indfødsret.”

Ikke kun grundtvigianismen, men også arbejderbevægelsen bidrog til dannelsen af et folk med sin poesi:

“Danmark for folket, det klinger fra nord, plads for os alle, ved samfundets bord”, skrev Oskar Hansen i arbejderbevægelsens slagsang fra 1934.

Men er der plads for alle ved samfundets bord i dag? Er der nogle, der – med Grundtvigs ord – “sig fra folket udeluk-

ker”? Hvad kræves der egentlig for at blive en del af det folk, *demos* på græsk, der danner grundlaget for demokratiet?

Selv efter Grundlovens vedtagelse var “de syv F’er”, som de kaldtes i folke-munde, ikke en del af folket: Fruentim-mere, folkehold, fattige, fallenter, fjolser, ►

- forbrydere og fremmede havde i mange år ingen stemmeret.

Selv om der siden stenalderen er kommet nye folk sydfra til i det geografiske område, vi i dag kalder Danmark, og selv om 88 procent af den danske befolkning stadig har dansk oprindelse ifølge Dan-

Jeg er på linje med Angela Merkel: Folket er dem, der lever i landet. Med den tilføjelse, at jeg vil mene, at dem, der bor i landet, skal tildeles statsborgerskab

Bernd Eric Jensen

marks Statistik, så er "de fremmede" i dag den kontroversielle faktor i enhver debat om, hvem folket er.

Er de fremmede en del af folket i dag?

UDEN FOLK, INTET DEMOKRATI

Da Folketinget i april måned afholdt den årlige statsborgerskabsdag på Christiansborg, sang de nye danske statsborgere, der var mødt op, "Der er et yndigt land" og fik en rundvisning på Christiansborg. Folketingets formand Pia Kjaersgaard holdt en tale for dem om, at det rødbedefarvede pas er en gave, og opfordrede dem til at deltage i det danske folkestyre.

Men de i alt 5.400 personer, der i 2016 blev danske statsborgere, bliver ikke dermed automatisk en del af det danske folk. Det mener universitetslektor Michael

Böss, Aarhus Universitet, der er historiker og samfundsforsker og forfatter til en række bøger, senest "Det demente samfund".

"Der tales meget om folket i disse år, og det er en ekstremt relevant diskussion i en tid, hvor der sker så store demogra-

fiske forandringer i hele Europa på grund af indvandring. Mange er tilbøjelige til at tænke på folket som et forældet begreb uden betydning i en global tid. Men jeg mener, at eksistensen af et folk er en helt afgørende forudsætning for vores demokrati. Uden folk, intet demokrati", siger Michael Böss og henviser til Grundlovens paragraf 29, der giver valget til Folketinget "til enhver, som har dansk indfødsret (= statsborgerskab, red.)

fast bopæl i riget og nået den i stk. 2 omhandlede valgretsalder".

UENIG MED MERKEL

Michael Böss siger i samme åndedrag, at man må skelne mellem tre begreber: Det juridiske folk (statsborgere), det politiske folk (det politiske fællesskab) og det kulturelle/etniske folk.

"Én ting er, at man har et pas, hvilket gør en til statsborger. Men hvis folket ikke er loyalt over for staten, betyder det juridiske statsborgerskab jo ikke noget. Så forsvinder sammenhængskraften og dermed også statens grundlag", siger Michael Böss og erklærer sig dybt uenig med Angela Merkel i hendes definition af folket, som han i øvrigt mener er i strid med den tyske forfatnings artikel 20, stk. 2, hvor

der står "Alle Staatsgewalt geht vom Volke aus" (Al statsmagt udgår fra folket).

"Når Angela Merkel siger, at folket er dem, der bor i landet, skelner hun heller ikke mellem tyske statsborgere, udenlandske statsborgere, udlændinge på tålt ophold, asylansøgere og migranter med midlertidig opholdstilladelse. Det synes jeg er dybt kritisabelt".

"Den tyske kansler bryder sig tydeligvis ikke om begrebet folk, som er et belastet ord i en tysk sammenhæng på grund af Tysklands historie med nazismen. Det får hende til at sætte lighedstegn mellem folk og befolkning".

"Hun gør det for at lægge afstand til højrefløjen i tysk politik, men dermed kommer hun også til at lægge afstand til den kulturelle og etniske definition af, hvad det vil sige at være tysker. Hvad ville der for eksempel ske med det danske mindretal i Tyskland, hvis Angela Merkels definition blev ført ud i livet? De ville i så fald ikke blive anerkendt som danskere i Tyskland, og det samme ville gælde for alle andre nationale mindretal. Så selv om man ikke kan basere en moderne nation på en bestemt etnicitet, kan vi ikke undvære en etnisk forståelse af folket. Men den skal kombineres med en politisk og juridisk. De tre forståelser er forskellige, men ikke nødvendigvis hinandens modsætninger", siger Michael Böss, der tilføjer, at en nation som politisk fællesskab kan rumme flere etniciteter og nævner lande som Canada, Storbritannien og USA som eksempler.

FOLKEBEGREBET ER BELASTET

Bernd Eric Jensen er adjungeret professor i historie ved RUC og forfatter til en række bøger, herunder "Kulturarv. Et identitetspolitisk konfliktfelt". Han er uenig med Michael Böss i, at demokrati forudsætter et folk.

"Jeg er af den opfattelse, at man enten må skrotte folkebegrebet eller omdefi-

Foto: Wikipedia

“Folkebegrebet er et belastet begreb, fordi det trækker i retning af en demokratiforståelse, der bygger på etnicitet. Det har vi kunnet fastholde så længe, fordi Danmark siden nederlaget i 1864 har været et homogent samfund”, siger Bernd Eric Jensen. Foto: Ottende brigades angreb ved Dybbøl 18. april 1864. Maleri af Wilhelm Jacob Rosenstand.

nere det radikalt. Folkebegrebet er et belastet begreb, fordi det trækker i retning af en demokratiforståelse, der bygger på etnicitet. Det har vi kunnet fastholde så længe, fordi Danmark siden nederlaget i 1864 har været et homogent samfund: De etniske folkefrænder var de samme som de demokratiske medborgere. En slags etnokrati, som nogle mener, at Israel er i dag, fordi en bestemt etnisk gruppe, nemlig jøderne, har en forrangsstilling”.

“Men et etnokrati kan vi vanskeligt bruge til noget i Danmark i dag, hvor der kommer så mange nye borgere til, der har en anden kultur, etnicitet og religion. Efter min mening bliver vi nødt til at danne et nyt demos”, siger Bernard Eric Jensen og fortsætter:

“Jeg er på linje med Angela Merkel: Folket er enhver, der lever i landet. Med den tilføjelse at jeg vil mene, at dem, der bor i landet, skal tildeles statsborgerskab.

Men jeg er godt klar over, at de fleste af mine danske medborgere er af en anden opfattelse”, siger han med reference til sin bog, hvor han gør rede for to forskellige demokratiopfattelser:

Det, han kalder assimilatorisk demokrati, hvor etniske danskere udviser lav tolerance over for borgere med anden etnisk baggrund end dansk, og hvor der lægges op til, at disse skal overtage dansk kultur for at blive en del af folket. Og det, han kalder medborgerdemokrati, hvor der udvises høj forskelstolerance, og hvor man går ind for, at alle statsborgere uanset etnisk baggrund gives samme rettigheder og pligter. Ifølge Bernard Eric Jensen er det kun en tredjedel af den danske befolkning, der tilslutter sig tanken om medborgerdemokrati.

BLODETS BÅND OG FÆLLES SPROG

Bernard Eric Jensen henviser til den tyske filosof Jürgen Habermas, der sammen

med den tyske politolog Dolf Sternberger har introduceret begrebet forfatningspatriotisme, der bygger på en republikansk forståelse af nationen: Den enkelte borgers tilknytning til staten beror på fælles politiske værdier som demokrati og ytringsfrihed. Blodets bånd og fælles sprog er derimod ikke af afgørende betydning.

“Jeg tror, det er muligt at omdefinere folkebegrebet i den retning. Men det forudsætter, at danskerne ændrer holdning og erklærer sig villige til at foretage en identitetsbearbejdning af sig selv. Danskerne må erkende, at de ikke er fuldgode demokrater, hvis de fastholder det billede, de har af sig selv i dag”, siger Bernard Eric Jensen.

Michael Böss er enig i, at man på grund af indvandringen må arbejde hen imod en udvidet forståelse af det nationale “vi”, og at etniske danskere må være mere ►

► inkluderende. Men han advarer samtidig imod forfatningspatriotisme.

“Det er netop den slags tanker, der får mennesker rundt omkring i Europa til at gøre oprør mod globaliseringsbegejstre og liberale “eliter”, fordi de føler sig frataget deres land og retten til en etnisk national identitet. Hvis vi skal undgå en voldelig konflikt i fremtiden, er det bydende nødvendigt at anerkende flertalsbefolkningens ret til etnisk identitet og til at kræve, at tilflyttere tilpasser sig den kultur, som flertalsbefolkningen har formet”.

“Der er nødt til at være en *Leitkultur*, som tyskerne kalder det, altså en kultur, der er normsættende. Den tyske indenrigsminister Thomas de Mazière har for nylig gjort rede for netop det ved at udpege ti tyske kerneværdier, hvilket har vakt debat i Tyskland. Noget lignende er sket i Danmark, senest med daværende kulturminister Bertel Haarders Danmarkskanon sidste år.

Der er nødt til at være en Leitkultur, som tyskerne kalder det, altså en kultur, der er normsættende

Michael Böss

Jeg synes, det er en god idé at lave den slags for at få en debat i befolkningen om, hvilke værdier vi vil værne om i fremtiden”.

“Der findes ingen samfund, der stiller alle kulturer og normer lige. Så skulle man eksempelvis have religionslighed og tillade Sharia som ligestillet med dansk straffelov. Det ville virke samfundsopløsende”,

Grundtvigianismen og arbejderbevægelsen har på hver sin måde bidraget til skabelsen af en fælles forståelse af, hvem folket er. Salmedigteren, præsten og forfatteren N.F.S. Grundtvigs tanker i 1800-tallet om hele folkets dannelse og oplysning fik afgørende betydning. “Danmark for folket” hed et partiprogram, som Socialdemokratiet vedtog i 1934 som svar på 1930’ernes kriser og politiske uro.

siger Michael Böss, der i det lys mener, at Danmark som et lille land må stile efter en begrænset og kontrolleret indvandring.

“I 2060 vil godt 20 procent af Danmarks befolkning have ikke-dansk oprindelse mod 12 procent i dag. Jeg går ind for, at enhver nation har ret til at beskytte sin egen kultur og identitet, så på den måde er jeg strammer”, siger Michael Böss med reference til, at alle politiske partier i blå blok og Socialdemokratiet går ind for stramninger, når det gælder lovgivningen på indvandringsområdet.

HÅBSTEGN

Bernd Eric Jensen mener, at der kan bliver tale om en langvarig politisk konflikt i de kommende årtier.

“Fra en historikers synspunkt er der ikke noget overraskende i, at der opstår en frygt, når det danske samfund, men også de øvrige samfund i Europa, forandrer sig så hastigt som de gør i disse år. Worst case scenario er, at der opstår borgerkrig. Det sker forhåbentlig ikke”, siger Bernd Eric Jensen.

Godt nok var et flertal af tyskerne ueni-

ge med Angela Merkel i hendes udtalelse om, at folket er alle dem, der bor i landet. Men *Die Welts* spørgeskemaundersøgelse fra februar viser også, at der blandt de 18 til 29-årige var næsten 60 procent, der var enige med hende. Den slags håbstegn skal man hæfte sig ved, mener Bernd Eric Jensen.

“Ungdommen skrider væk fra den måde, deres forældre og bedsteforældre tænkte på. Jeg tror på, at det vil lykkes kommende generationer at skabe et nyt demos”, siger Bernd Eric Jensen. •

FOLK er befolkningen i et bestemt geografisk område. Begrebet rummer dog flere betydninger: en politisk, hvor folket er synonymt med borgerne i en given stat, en national, hvor folket er lig med nationen set som en sproglig, historisk og kulturel enhed, og en kulturel, hvor folket ses i modsætning til eliten eller statsmagten.

Kilde: Den store danske Encyklopædi

Fotos: Wikipedia og Det Kgl. Bibliotek.

TEMA:
HVEM ER FOLKET?

HVEM ER FOLKET IFØLGE DANSKERNE?

Magasinet Grænsen har spurgt en række danskere på Strøget i København: "Har Angela Merkel ret, når hun siger: "Folket er enhver, der lever i dette land"?"

Af Merlin Christophersen og Sebastian Schlüter Jacobsen

"Ja, det mener jeg. For mig er man dansk, når man er født i Danmark. Det kan så godt være, man hedder Ali, men man er stadigvæk dansk. Hvis ikke man er født i Danmark, mener jeg, man skal tage kulturen og værdierne til sig og blive en del af samfundet. Hvis man bor i Danmark og identificerer sig med Danmark, så er man også dansk."

Kirsten Jensen, 52 år, arbejdssøgende receptionist, Skodsborg.

"Ja, det synes jeg. Hvis man bor i Danmark, er man sammen om noget, og der opstår et sammenhold, som dem, der kommer udefra, også bliver en del af. Og man er helt sikkert dansk, når man har dansk statsborgerskab."

Karoline Eickhardt Christiansen, 14 år, folkeskoleelev fra Ribe.

"Nej, det mener jeg ikke. For mig er man dansk, når man er født i Danmark og blevet opdraget i dansk kultur. Men danskere kan også bo i udlandet. Jeg betragter eksempelvis mig selv som dansker. Jeg er født her i landet, og jeg har et dansk pas, men jeg har ikke boet her i 37 år."

Pernille Vaughn, 62 år, arbejder i det engelske skolevæsen i West Yorkshire, England.

"Nej, det mener jeg ikke. For mig er det danske folk dem, der vil Danmark. Det er dem, der prøver at integrere sig, få et arbejde og lære sproget. Hvis man ikke kan lære sproget, er det sådan, det er, men man skal prøve. Man skal vise vilje til at blive dansk. For mig har det ikke noget med statsborgerskab at gøre. Min far er iraker, og min mor er syrer, men jeg er dansk."

Mohammed Al-Milli, 16 år, folkeskoleelev, Frederiksberg.

"Nej, det udsagn er jeg uenig i. Det ekskluderer jo danskere, der bor i udlandet. Helt grundlæggende er jeg ikke særligt interesseret i begrebet "det danske folk". Når folk kommer udefra, er det vigtigt at der er en gensidig respekt mellem dem og os, men om man er dansk eller ej, det er jeg ligeglad med."

Morten Hedegaard, 29 år, psykolog, København.

TEMA:
HVEM ER FOLKET?FOLKEVANDRINGER
VARSLER FORANDRINGER

Jeanette Varberg, der er museumsinspektør på Moesgaard Museum og forfatter til bogen "Mennesket har altid vandret", sætter nutidens folkevandringer i historisk perspektiv

Af Anna-Lise Bjerager

Folkevandringer er et symptom på, at store forandringer er på vej.

Det mener Jeanette Varberg, der er museumsinspektør på Moesgaard Museum og forfatter til bogen "Mennesket har altid vandret", der udkom i sidste år. Jeanette Varberg er arkæolog, men har bl.a. som ekspert i DRs *Historien om Danmark*, vist, at hun er en moderne formidler, der ikke er bange for at trække de store linjer gennem verdenshistorien og helt op til i dag. Det gør hun også, når det gælder nutidens folkevandringer, der bl.a. udgøres af flygtninge fra Mellemøsten og Afrika, der forsøger at krydse Middelhavet for at nå til Europa.

Lige siden Homo Sapiens forlod Afrikas savanne for 70.000 år siden har mennesket vandret, fremhæver Jeanette Varberg, der i sin bog har samlet udvalgte vandring i historien.

"Når folk begynder at vandre, kan det sjældent stoppes. Folkevandringer er udtryk for et paradigmeskifte: Der vil ske ændringer. Men jeg ville være et orakel, hvis jeg kunne forudsige, hvad der ville komme til at ske. Jeg nøjes med at fastslå, at mennesket er udstyret med en drift, der gør, at når vi har det ubehage-

ligt et sted, så flytter vi os et andet sted hen".

"Det er i høj grad folkevandringer, der på godt og ondt har påvirket den verden, vi lever i i dag, så det er ikke overraskende for mig, at vi nu ser folkevandringer i et omfang, vi ikke har kendt til siden Anden Verdenskrig. Sådan har det været med jævne mellemrum i menneskets historie", siger Jeanette Varberg, der peger på, at årsagerne til folkevandringerne også altid har været de samme.

"Det kan skyldes oplevelsestrang og eventyrlyst. Men det kan også skyldes sult, afmagt og krig. I begge tilfælde vil mennesker være underlagt klimaet, som til alle tider har været en af største udfordringer for vores måde at leve på. Sådan er det også i dag", siger Jeanette Varberg med henvisning til historisk slem tørke i Mellemøsten, men også i dele af Afrika.

EN FARBAR VEJ

Jeannette Varberg skriver om Romerrigets fald og trækker paralleller til andre kulturer og konstaterer i bogen:

"Men som alle andre megakulturer i verdenshistorien, så har et imperium en cyklus, der i sidste ende resulterer i kollaps".

Gælder det efter hendes mening også den vestlige kultur, som vi kender den i dag?

"Det ser ikke ud til, at vi bliver færre mennesker på kloden, eller at vi er i færd med at få løst klimaproblemerne. Jeg tror, vi bliver nødt til at erkende, at vi står midt i en ny virkelighed, men den erkendelse kan være svær at nå frem til. Da romerne stod midt i Romerrigets fald, vidste de det heller ikke".

"Men jeg mener, at der er håb. Det europæiske fællesskab bygger på økonomi. Så længe vi gerne vil tjene penge, tror jeg, vi finder en farbar vej. I år fejrer vi 500-året for Reformationen. Dengang var der også ballade. Når man er arkæolog, er der ikke den store grund til bekymring. Vi skal nok klare den", siger Jeanette Varberg. ●

Foto: Martin Dam Kristensen/Scanpix

Jeanette Varberg, der er museumsinspektør på Moesgaard Museum, sætter nutidens folkevandringer i perspektiv i sin nye bog "Mennesket har altid vandret".

KORT SAGT

OM FOLKET

“

Vi er ikke burka

Den tyske indenrigsminister Thomas de Mazière i et debatindlæg under overskriften "Leitkultur (hovedkultur) for Tyskland? Hvad er det egentlig?", hvori han opstiller ti teser til en tysk Leitkultur. En af teserne er, at man i Tyskland viser ansigt og i lovgivningen har et tilsløringsforbud. Bild am Sonntag, 30. april 2017

Thomas de Mazière.

Foto: Wikipedia

“

Ingen kvindelig muslim er tvunget til at give hr. de Mazière hånden

Den tyske filosof Jürgen Habermas (født 1929) i kommentar til den tyske indenrigsministers forslag om en Leitkultur. Han mener, at en tysk Leitkultur er uforenelig med den tyske forfatning. Rheinische Post Online, 3. maj 2017

“

Dette er historien om Danmark. Historien om, hvordan et land blev til et land og et folk til et folk

Skuespiller Lars Mikkelsen i introen til "Historien om Danmark" på DR1

“

National-konservative, multikulturalister og tilhængere af det liberale medborgerskab er ganske vist typisk enige om, at fælles værdier er godt for sammenhængskraften, men de er uenige om, hvori disse værdier skal bestå

Fra debatindlæg af Karen Nielsen Bridahl og Kristian Kongshøj, Centre for Comparative Welfare Studies, AAU, og Nils Holtug, Centre for Advanced Migration Studies, KU. Politiken 30. april 2017

“Det er jo ikke meningen, man som formand skal lave hele arbejdet. Så bestyrelsesarbejdet handler i høj grad om medlemsaktivering”, siger Christopher Warnke, der er formand for Grænseforeningen Ungdom, GFU.

“JEG ELSKER FORENINGS-DANMARK

Som formand for Grænseforeningen Ungdom vil 22-årige Christopher Warnke styrke foreningslivet i Danmark. Han går dermed imod strømmen af frivillige unge, der foretrækker konkrete, tidsafgrænsede opgaver

Af Merlin Christophersen

I efteråret rykkede Christopher Warnke teltpælene op og flyttede fra Sønderborg, hvor han har taget sin Hf-eksamen, til København, hvor han er startet på et adgangskursus på Danmarks Tekniske Universitet (DTU). Som ung sydslesviger er han kommet ind på Arveprins Knuds Kollegium på Frederiksberg, hvor han bor sammen med 17 andre unge sydslesvigere.

For godt et år siden, den 1. maj i fjor, blev Christopher Warnke valgt som formand for den nye ungdomsforening Grænseforeningen Ungdom (GFU), som han siden har lagt mange timer i at opbygge. Tendensen, der kan ses i en række undersøgelser de senere år, er, at de fleste unge engagerer sig i konkrete aktiviteter, vælger foreninger til på grund af fællesskabet, men ikke er tilbøjelige til at gå ind i bestyrelsesarbejdet. Så hvad får et ungt menneske, der står over for uddannelsesvalg og flytning, til at gå mod strømmen og bruge tid og kræfter på at opbygge en ny forening? Christopher Warnke trækker på smilebåndet, mens han sætter kaffe over i fællesskøkkenet.

“Grundlæggende er jeg nok et meget engageret menneske og lidt af en politisk nørd. De andre på kollegiet er allerede ved at blive lidt trætte af, at jeg hele tiden inviterer dem til alle mulige politiske debatter ude i byen. Men for mig handler det om at skabe muligheder for andre, så de kan gøre det, de brænder for. En forening giver helt særlige vilkår for at kunne skabe gode

rammer for engagement, og i en ny forening kan man definere disse rammer gennem helt nye vedtægter og strukturer. Det, synes jeg, er enormt spændende”, siger Christopher Warnke.

POLITIK UDEN FOR PARTIERNE

Med en dansk mor og en tysk far er Christopher Warnke vokset op i det danske mindretal i Harreslev ved Flensborg. Her startede han sit politiske engagement, da han som 16-årig meldte sig ind i SSW-U, der er ungdomsorganisationen af mindretalspartiet Sydslesvigsk Vælgerforening. Det partipolitiske ungdomsarbejde gav Christopher Warnke blod på tanden, men det kunne ikke fastholde ham.

“I et parti er der nogle mere eller mindre fasttømrede politiske grundholdninger, der er svære at rokke ved. Enten kan man identificere sig med disse holdninger, eller også går man. En ungdomsforening derimod fokuserer på et mere snævert, specifikt område og er derved meget mere inkluderende. I en forening kan man møde folk, der på andre områder har vidt forskellig politisk observans. GFU's medlemmer er for eksempel en politisk meget blandet gruppe.”

“Mangfoldighed er noget, der tiltrækker mig, og derfor elsker jeg forenings-Danmark. Jeg synes, det er fantastisk, at der findes en bred vifte af foreninger i Danmark, hvor folk går sammen ►

- om at skabe noget godt i deres lokalsamfund eller i et større perspektiv. Det er jo ikke, fordi et sådant engagement ikke kan være politisk, det er bare ikke partipolitisk”, siger Christopher Warnke, der selv betegner sig som politisk liberal.

EN POLITIKER I MAVEN

Det er bestemt ikke sådan, at Christopher Warnke mangler politiske visioner, og hans ambitioner går langt ud over det foreningsmæssige.

“Jeg ønsker at gøre Danmark mere europæisk og internationalt orienteret. I forhold til Tyskland, hvor jeg er født, synes jeg Danmark er meget navlebeskuende. De fleste borgere bryder sig ikke om idéen om internationale, politiske fællesskaber, og der hersker tit en ekskluderende tone over for medborgere, der ikke har en dansk baggrund. Det vil jeg gerne være med til at lave om på”, siger Christopher Warnke, der for nylig har besluttet sig for at erstatte et studie på DTU med klassisk arkæologi, hvor han skal beskæftige sig med oldtiden.

“Romerriget er eksempelvis meget fascinerende, da det er det største og længstvarende storrig i Europas historie. Det strakte sig over et stort område og omfattede mange kulturer. Det interesserer mig, hvor multikulturelt Romerriget har været. Måske har romerne haft en viden om samfundets sammenhængskraft, der er gået tabt for os, og som skal genopdages og bruges som politisk inspiration”.

“Jeg har ingen konkrete planer om at gå ind i politik. Lige nu giver GFU mig en god platform til at engagere mig sammen med andre. Det er et sted, hvor vi får en fælles stemme. I GFUs bestyrelse har vi brugt det sidste år på at opbygge strukturerne for vores forening, og nu skal vi til at koncentrere os om vores kerneopgave: Vi skal udvikle inddragende aktiviteter omkring vores formål, som er at fremme forståelse, dialog og samarbejde mellem forskellige kulturer”, siger Christopher Warnke. ●

Grænseforeningen Ungdom

Grænseforening Ungdom blev stiftet den 1. maj 2016 med det formål, at fremme forståelse, dialog og samarbejde mellem forskellige kulturer og på tværs af grænser for at styrke det demokratibærende fællesskab. Foreningen er for alle unge under 36 år. Grænseforeningen Ungdom har ca. 200 medlemmer. www.graenseforeningen.dk/gfungdom

UNGE FRAVÆLGER FORMALISEREDE FÆLLESKABER

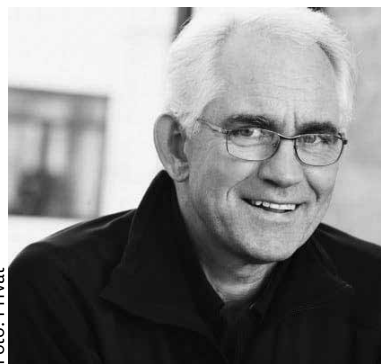

Foto: Privat

“De fleste unge ønsker at engagere sig fra begivenhed til begivenhed eller i en afgrænset periode”, siger Johannes Andersen, der er lektor i statskundskab på Aalborg Universitet

Af Merlin Christophersen

Når unge som Christopher Warnke engagerer sig i forenings-Danmark, er det ikke udtryk for en trend. Der er nemlig ikke noget, der tyder på, at unge er på vej til i stort tal at melde sig ind i de folkelige foreninger, ligesom de unge også fravælger de politiske ungdomsorganisationer, der kun formår at samle omkring én procent af de unge under 30 år.

Det siger Johannes Andersen, der er lektor i statskundskab på Aalborg Universitet med speciale i unge og politik.

“De fleste unge ønsker at engagere sig fra begivenhed til begivenhed eller i en afgrænset periode. Dermed bliver de unges engagement meget situationsafhængigt. Den ene dag kan det tændes af en uretfærdighed på globalt plan, eller fordi den lokale skole lukker. Den anden dag kan det være en fed kulturbegivenhed, der får dem op af stolen. De unge er velorganiserede via de sociale medier og kan sagtens mobilisere engagement omkring en sag, uden at det fører til formaliserede fællesskaber og medlemskab af en forening”, siger Johannes Andersen. ●

NYT FRA GRÆNSELANDET

En million underskrifter til støtte for EU's mindretal

En underskriftsindsamling, der skal sikre, at EU-Kommissionen behandler et såkaldt borgerinitiativ, Minority SafePack Initiative, som skal fremme mindretalsrettigheder i EU, blev skudt i gang på mindretalsorganisationen FUENs kongres i Rumænien 17.-21. maj.

Hans Heinrich Hansen (foto), der er tidligere præsident for FUEN og tilhører det tyske mindretal i Sønderjylland, var den første, der skrev sit navn på et stort Europa-kort som startskud på underskriftsindsamlingen. Inden 3. april 2018 skal der indsamles en million underskrifter, hvis borgerinitiativet skal blive til noget.

FUEN oplyser, at interesserede efter sommerferien vil kunne deltage i underskriftsindsamlingen digitalt på fuen.org/dk/. Allerede nu kan man deltage i underskriftsindsamlingen ved at henvende sig til Grænseforeningen på info@graenseforeningen.dk og få tilsendt en underskriftsformular. Denne kan også downloades på www.graenseforeningen.dk og fremsendes i underskrevet stand med post til Grænseforeningen, Peder Skrams Gade 5, 1054 København K. ●

Foto: Grænseforeningen

Departementschef Christian Dons Christensen, Kirkeministeriet.

Minister og departementschef til kirkedag i Sydslesvig

Ny departementschef i Kirkeministeriet, Christian Dons Christensen, var med for første gang, da Kirkedagen i Sydslesvig blev afholdt i Slesvig den 30. april med 180 deltagere, herunder kirke- og kulturminister Mette Bock (LA). Christian Dons Christensen far var nu afdøde amtsdirektør i Ribe amt, Carl Henrik Dons Christensen, og hans mor er tidligere biskop i Ribe stift, Elisabeth Dons Christensen, så den nye departementschef i Kirkeministeriet kender grænselands historie og steder. Dansk Kirke i Sydslesvig er organiseret som en forening og arbejder under Danske Sømands- og Udlandskirker. Siden 1947 har repræsentanter for de danske menigheder i Sydslesvig mødtes til en årlig kirkedag. Kirkedagen blev indledt med festgudstjeneste i Gottorp Slotskirke i Slesvig. I 2018 vil Kirkedagen i Sydslesvig finde sted den 22. april. ●

Foto: Janne Klerk

Møns Klint, 2006

Ny fotoudstilling med danske kystlandskaber

Sommeren over kan man opleve et større udvalg af fotograf Janne Klerks fotografier af danske kystlandskaber på Fuglsang Museum på Lolland.

Med en kystlinje på over 7.000 km er havet omtrent allestedsnærværende i Danmark, og netop kystlandskaberne er blevet en særlig motivgruppe for Janne Klerk, der har indfanget og beskrevet de evigt foranderlige kyster i en række meget store fotografier.

Udstillingen vises på Fuglsang Kunstmuseum frem til 27. august. Den vises efterfølgende på Ribe Kunstmuseum fra 8. september til 7. januar 2018, og på Museet i Viborg fra 19. januar til 21. maj 2018. ●

Skotsk forsker:

“JEG BLEV MERE SKOTSK AF AT VÆRE I SØNDERJYLLAND

Den skotske forsker Ruairidh Tarvet er ved at ved at færdiggøre sin ph.d.-afhandling om identitet og sprog blandt de to mindretal i grænselandet. Han forudser, at Europa vil blive præget af en ny form for nationalisme, der kombinerer regional og europæisk identitet

Af Malene Fenger-Grøndahl
Foto: Flemming Jeppesen

Jeg føler mig som skotte og som europæer. Brite er jeg kun ifølge mit pas. Dansker kan jeg ikke sige, at jeg er, men jeg er dansksindet og føler stor samhørighed med Skandinavien og med mindretallene i Slesvig”.

Sådan definerer den 25-årige ph.d.-studerende ved skandinaviske studier på Edinburgh Universitet, Ruairidh Tarvet, sig selv, da *magasinet Grænsen* møder ham på Rønshoved Højskole.

Han inviterer på en spadseretur i højskolens park, og vi sætter os en på bæk med udsigt over Flensborg Fjord. Grå skyer dækker det meste af himlen, men indimellem bryder lidt sollys igennem og får bølgerne på fjorden til at lyse op i små glimt. Svaner og sejlbåde glider forbi som hvide pletter, og på den anden side af fjorden anes grønne marker.

“Da jeg kom her første gang, følte jeg mig hurtigt hjemme. Landskabet i Skotland, hvor jeg er vokset op, er mere dramatisk. Men mentaliteten her og hele regionen med dens mindretal og spændende historie, fascinerede og tiltalte mig”, siger den unge forsker, der er ved at lægge sidste hånd på sin ph.d.-afhandling om identitet og sprog blandt unge i det danske mindretal og det tyske mindretal.

“Ved grænserne er der bevægelse, sammenstød og sameksistens, og der opstår

hybride kulturer og identiteter, som kan danne model for andre mindretal i Europa. Det særlige er, at det i Slesvig er lykkedes at finde en fredelig løsning på mindretalsproblematikken,” siger Ruairidh Tarvet, der bevidst bruger den gamle betegnelse Slesvig, der indtil 1864 var hertugdømmet beliggende mellem Ejderen i syd og Kongeåen mod nord.

SKÆLDT UD FOR AT TALE SKOTSK

Ruairidh Tarvet er vokset op i Skotland, og i hjemmet og i hverdagslivet uden for skolen talte han skotsk. Men i skolen foregik undervisningen på engelsk, og eleverne blev skældt ud, hvis de slog over i skotsk i frikvarteret.

“Jeg voksede op med det britiske som noget, man ikke kunne sætte spørgsmålstegn ved. Men efterhånden blev det klart for mig, at jeg ikke følte mig britisk. Jeg følte mig skotsk, for den nationale identitet er ikke baseret på statsborgerskab og formaliteter, men på sprog, landskab og kultur. Denne subjektive identitet blev imidlertid ikke for alvor anerkendt i det britiske samfund. Men det gik først for alvor op for mig, da vi skulle stemme om skotsk uafhængighed i 2014”, siger han og tilføjer:

“Min baggrund gør, at jeg forstår mange af de følelser og identitetsspørgsmål, som ▶

“De gode erfaringer fra Slesvig kan helt klart bruges rundt omkring i Europa”, siger Ruairidh Tarvet, skotsk forsker med speciale i skandinaviske forhold. Han er ved at lægge sidste hånd på et ph.d.-projekt om identitet og sprog med udgangspunkt i de unge i det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Sønderjylland.

► de unge i Slesvigs mindretal tumler med. De har hybride identiteter, hvor både det tyske, danske, regionale og europæiske spiller en rolle. Men de oplever, at denne sammensathed ikke for alvor anerkendes eller accepteres i flertalssamfundene. Derfor føler mange af dem sig mest hjemme i en mindretalssammenhæng”, siger han.

Hans ph.d.-afhandling er baseret på arkivstudier, interviews og en spørgeskemaundersøgelse, som blev besvaret online af unge fra det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Sønderjylland. I alt deltog 208 personer i undersøgelsen, heraf 120 personer fra det danske mindretal, 32 personer fra det tyske mindretal, 18 personer, der erklærede sig både danske og tyske, og 38 personer, der definerede deres tilknytning til mindretallene på andre måder.

“Besvarelsenerne viser tydeligt, at der for begge mindretal er tre dimensioner, som de uvilkårligt må forholde sig til: Den regionale, den nationale og den transnationale. Det er karakteristisk for de unge, at de føler sig meget som europæere og meget som slesvigere, men knap så meget som danske eller tyske. De fleste føler meget stærkt for EU som institution og sætter deres lid til det europæiske fællesskab. Så EU's krise bliver også deres identitetskrise”, siger han.

TILFÆLDIGHED FØRTE TIL SLESVIG

Ruairidh Tarvet taler et formfuldendt dansk, hvor kun en svag accent afslører, at han først stiftede bekendtskab med det danske sprog som studerende på skandinaviske studier på Edinburgh Universitet og først for alvor begyndte at tale det, da han i 2011 var på et tre uger langt stipendieophold i Danmark. Han regnede med, at han skulle tilbringe tiden i København og omegn. I stedet fik han tilbudt ophold

på Rønshoved Højskole knap ti kilometer fra Gråsten.

“Det var en sjov tilfældighed, at jeg kom netop hertil, for jeg har en svag tilknytning til regionen. En af mine oldeforældre, min bedstemors far, var en del af det danske mindretal i Flensborg. Det havde jeg hørt som barn, og blandt andet derfor begyndte jeg at interessere mig for Skandinavien”, siger han og tilføjer, at interessen for det skandinaviske desuden er ret udbredt i Skotland:

“Mange skotter, i hvert fald i de yngre generationer, mener, at vi som skotter har mere til fælles med jer skandinaver end med englænderne. Vi deler mange sociale værdier, som for eksempel viser sig ved, at vi nu i Skotland har gratis undervisning på universitetet, modsat i England og Wales, og også hospitalsophold og medicin er gratis”.

Hans ophold på Rønshoved Højskole bekræftede den dengang kun 19-årige skotte i, at det var mindretal, der skulle være fokus for hans forskerkarriere, og at grænselandet var det perfekte sted at lave feltarbejde.

Han søgte i 2012 tilbage til Rønshoved Højskole som praktikant, og da praktikperioden udløb, fortsatte han som lærer, hvor han bl.a. underviste flygtninge i dansk og gav alle højskolens elever indsigt i russisk musik, en anden af hans store passioner, og i skotsk og skandinavisk historie. Højskoleeleverne vænnede sig hurtigt til den skotske gæstelærer, der ofte sad ved klaveret og spillede klassisk russisk musik, cyklede på Gendarmstien langs Flensborg Fjord eller slappede af med en kop kaffe i højskolens foyer, ikke sjældent iført kilt.

KILTEN SOM IDENTITETSSYMBOL

“Kiltten er et symbolsk udtryk for min identitet. I Skotland bruger mange – også

unge – kilt ved festlige lejligheder som bryllupper og ellers, når de har lyst til det”, forklarer Ruairidh Tarvet.

Hans andet ophold på Rønshoved strakte sig over mere end et år, og undervejs lærte han at tale dansk flydende, fik en slovakisk kæreste, som han nu er forlovet med, og som underviser slovakiske børn på en mindretalsskole i Skotland, og fik ideen til sit ph.d.-projekt.

Mens han kigger ud over fjorden, siger han:

“Mødet med Sønderjylland, den slesvigske historie og mindretallene har fået mig til at føle mig meget mere skotsk. Faktisk var jeg her på Rønshoved, da afstemningen om skotsk uafhængighed fra Storbritannien fandt sted”, siger han.

Han stemte ja og ærgrer sig over, at et flertal stemte nej til skotsk uafhængighed fra Storbritannien i 2014.

“Skotland blev indlemmet i Storbritannien i 1707, og jeg så afstemningen som en mulighed for, at vi kunne komme helt fri af koloniseringen, styrke vores identitet og få skabt et samfund, der afspejler vores egne værdier. Vi har ganske vist siden 1999 haft egen regering, men vi har jo for eksempel fortsat ingen selvstændig udenrigspolitik”, siger han.

Ved Brexit-afstemningen i 2016, hvor 51,9 procent af briterne stemte for at forlade EU, stemte han – i lighed med 62% af skotterne – for Storbritanniens forbliven i EU.

“Brexit har gjort mange skotter mere nationale på en positiv måde. De føler sig i lighed med mange i det tyske mindretal i Sønderjylland og det danske mindretal i Sydslesvig meget europæiske”, siger han.

UNGE I MINDRETALLENE SAVNER POLITISK RETNING

For de unge i det danske og tyske mindretal er det – ifølge resultaterne af hans

ph.d.-projekt – en anfægtelse, at de ikke har noget politisk lederskab.

“De har partier, der repræsenterer dem lokalt og regionalt, men de savner en samlet politisk retning. Mange i det danske mindretal giver i spørgeskemaundersøgelsen for eksempel udtryk for, at de ikke kan identificere sig med de senere års danske asyl- og indvandringspolitik, mens hvad angår de sociale forhold og økonomisk politik, er de mere på linje med dansk politik end med tysk. Så de føler sig splittede”, siger Ruairidh Tarvet, der fremhæver, at mindretalsbaggrunden samtidig giver dem en række styrker:

“De unge i mindretallene kender ofte deres baggrund og historie meget bedre, end det er mit indtryk, at for eksempel de fleste danske unge gør. Desuden er de generelt meget tolerante, formodentlig fordi de er vokset op med to kulturer, som spiller konstruktivt sammen efter mange år med sammenstød. Den erfaring er værdifuld i Europa i dag”, siger han.

I det hele taget mener Ruairidh Tarvet, at det er muligt at skabe en europæisk fremtid med åbne grænser og plads til regionale identiteter, sådan som mange unge i både det tyske og det danske mindretal ønsker:

“Der vokser en ny form for nationalismen frem rundt om i Europa, som kombinerer regional og europæisk identitet, fx blandt catalanere og bretoner, og jeg oplever også en stigende national bevidsthed blandt skotter”, siger han og tilføjer:

“Mit håb for Skotland er, at vi får vores nationale uafhængighed. Jeg glæder mig til, at jeg kan brænde mit britiske pas og få et, som afspejler, at jeg føler mig skotsk og europæisk”. ●

Foto: Grænseforeningen

Steen Bo Frandsen, der er leder af Center for Grænseregionsforskning, mener, at mindretalsforskningen er under forandring.

UNGE FLYTTER FOKUS I MINDRETALSFORSKNINGEN

Mindretal og grænser i den dansk-tyske grænseregion har altid haft forskernes bevågenhed. Men en ny generation af forskere fokuserer mindre på nationale spørgsmål og mere på bredere identitetsspørgsmål, vurderer historiker og forskningsleder Steen Bo Frandsen

Af Malene Fenger-Grøndahl

Hvilke internationale kulturelle strømninger prægede ungdomskulturen i det tyske og danske mindretal i 1950'erne og 60'erne? Hvordan forstår unge i det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Sønderjylland sig selv, og hvordan bruger de sproget til at udvikle deres identitet på sociale medier?

Det er spørgsmål som disse, som en ny generation af forskere med interesse for mindretal og grænseregioner søger svar på. Dermed har de bevæget sig væk fra mere traditionelle og nationalt orienterede temaer, som tidligere tiders forskere med speciale i grænseregionen og mindretal især har koncentreret sig om.

Det vurderer Steen Bo Frandsen, historiker, professor dr.phil. og leder af Center for Grænseregionsforskning ved Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet.

“De unge forskere i dag er ikke så optaget af traditionelle perspektiver og af de rammer, den nationale historie satte for forskningen. I stedet er de optaget af bredere identitetsspørgsmål og af at sammenligne udviklingen i den dansk-tyske grænseregion med andre grænseregioner”, siger han.

EUROPÆISK SELVFØLGELIGHED

Steen Bo Frandsen mener, at de unge forskeres fokus er en naturlig konsekvens af deres opvækst i en anden politisk virkelighed end deres forældres generation:

“De er vokset op med en europæisk selvfølgelighed, som har gjort dem inte- ▶

- resseret i identitetsspørgsmål i bredere forstand, og de er ikke præget af et fjendebillede af Tyskland. Desuden er der nok en generel mæthed over for traditionelle narrativer og fortællinger omkring for eksempel 1864 og 1920".

Han vurderer, at det internationale perspektiv vil komme til at fylde mere, men at de nationale begivenheder, som før har været i fokus, til stadighed vil dukke op:

"I 2020 vil vi på Center for Grænseregionsforskning sætte begivenhederne i 1920 ind i en international kontekst og invitere forskere fra andre europæiske lande til at bidrage med sammenlignende eksempler på periodens grænsedragninger i andre dele af Europa."

RENATIONALISERING AF FORSKNING

Selv om det internationale perspektiv er blevet tydeligere i forskningen de senere år, vil Steen Bo Frandsen dog ikke udelukke, at der kan ske en "re-nationalisering" af forskningens fokus som et resultat af den politiske udvikling i Europa:

"Det er muligt, at vi får en periode med nationale særløsnin- ger på problemer, som dog efter min mening kun lader sig løse via et europæisk samarbejde, og det kan smitte af på forsknin- gen. Men jeg tror, at man herefter vil prioritere samarbejde frem for nationale interesser, og det er også den retning, de unge forskeres interesse går i", siger han. •

Annonce

Fuld fokus på grænselandet - hver dag på to sprog!

Med Flensborg Avis får du dagligt det fulde udbytte af grænselandet.

Desuden sammenfatter og analyserer vi for dig de overordnede begivenheder i Danmark og Tyskland.

På de bærende artikler er der resumeer på det modsatte sprog. Så du ikke går glip af noget!

www.flu.de

FLENSBORG AVIS

... vi gør Danmark lidt større

THERKELSENS HJØRNE

KALENDER

Folk er lig med fællesskab

Af Knud-Erik Therkelsen

I dette nummer af magasinet Grænsen stilles spørgsmålet "Hvem er folket?". Det sker i lyset af de mange flygtninge og indvandrere, som er kommet til Danmark over de seneste 40-50 år og deres efterkommere, og konsekvensen heraf i forhold til den traditionelle opfattelse af begrebet folk.

En af de forskere, som har arbejdet mest intenst med netop det spørgsmål er professor Ove Korsgaard, hvis forfatterskab omfatter trilogien "Kampen om kroppen", "Kampen om lyset" og "Kampen om folket", hvor sidstnævnte var hans doktordisputats.

En af de væsentligste pointer i Korsgaards forskning er, at ordet "folk" har skiftet betydning. Fra at være en social kategori, nemlig undersåt og almue i forhold til husherre, som vi kender det i ord som folkehold, folkekøkken og folkebord til en politisk kategori, nemlig et fællesskab kendetegnet ved fælles sprog, historie og etnicitet og samtidig bærer af folkestyret. Den betydning af ordet, møder vi i begreber som Folketinget, folkekirke, folkeskole, folkehøjskole og folkebibliotek, og i Grænseforeningens regi i begrebet folkeligt fællesskab, som rækker ud over den dansk-tyske grænse og inkluderer det danske mindretal i Sydslesvig, fordi vi har fælles sprog og historie.

Det er denne betydning af ordet folk, som kampen står om. Skal ordet "folk" igen skifte betydning, som det mere end antydes, når Angela Merkel siger, at folket er enhver, som lever i landet? Man må formode, at hun mener uanset etnisk oprindelse, sprog og historie. En tankegang, som det danske mindretal næppe bryder sig om. Eller vil vi fastholde, at folket er

en etnisk kategori med fælles sprog og historie, og er man fremmed, har man valget mellem at blive som os eller rejse tilbage, hvor man selv eller ens forældre eller bedsteforældre kom fra. Heller ikke noget tiltalende synspunkt.

For nylig hørte jeg rektor Jørgen Kühl berette om en undersøgelse, der viste, at kun tre procent af eleverne på A.P. Møller Skolens gymnasieafdeling kommer fra hjem, hvor begge forældre har gået i dansk skole, mens 30 procent kommer fra hjem, hvor den ene af forældrene har gået i dansk skole. Sagt på en anden måde: 67 procent af eleverne kommer fra hjem, hvor begge forældre har rod i flertalsbefolkningen. Kan man i det lys tale meningsfyldt om "vore landsmænd i Sydslesvig" og "folkeligt fællesskab med mindretallet"?

I min verden betyder folk det samme som fællesskab. Men fællesskab om hvad? Hvis ordet "folk" i mindre grad får betydningen etnisk/sprogligt fællesskab og i højere grad bliver det fællesskab, som vil bære demokratiet, får ordet en betydning, som har fremtiden i sig. Præcis som i Sydslesvig, hvor fællesskabet om at være mindretal er langt mere sammensat og mangfoldigt end ordet "folk" i dets gamle betydning lader ane.

Eller med en let omskrivning af Grundtvigs digt: "Til et folk de alle hører, som sig regne selv dertil, har for fællesskabet øre, har for folkestyret ild; resten selv som drageducer, sig fra folket udelukker, lyse selv sig ud af æt, nægte selv sig indfødsret". ●

Knud-Erik Therkelsen
er generalsekretær i Grænseforeningen

JUNI

9 - 11/6:

De danske Årsmøder i Sydslesvig

15/6 - 18/6:

Folkemødet på Bornholm

21/6:

Møde i Det Sydslesvigske Samråd

JULI

22/7 - 30/7:

Spejdernes Lejr 2017 i Sønderborg

“DET FØRSTE SKRIDT ER ÅBENHED

Hvordan forebygger man fordomme i den danske folkeskole? Lærerstuderende på professionshøjskolen Metropol i København fik besøg af Grænseforeningens Kulturmødeambassadører til en debat om identitet, nationalitet, medborgerskab – og fordomme

Af Sebastian Schlüter Jacobsen

“Hvem af os har gået i tysk vuggestue?”, lyder det ud i lokalet på professionshøjskolen Metropol, der er en videregående uddannelsesinstitution i København, hvor 33 lærerstuderende sidder ved borde, der er sat i hestesko.

Hver sit sted i lokalet står tre unge, Diana Jakobsen, der er dansk-kurder og mørkhåret, Sally Issaoui, der er dansk-palæstinenser og bærer tørklæde, og Kjell Knudten, der er fra det danske mindretal i Sydslesvig og er lyshåret. De lærerstuderende bliver nu bedt om at stille sig hen til den af de tre personer, som de mener må have gået i tyske vuggestue.

32 af de lærerstuderende stiller sig hen til lyshårede Kjell Knudten fra det danske mindretal. Kun en enkelt lærerstuderende lugter lunt og stiller sig hen til en af de andre.

“Han er jo hvid og har accent”, lyder det fra de lærerstuderende, da de bliver bedt om at begrunde, hvorfor de har valgt Kjell Knudten. De griner af deres egne fordomme, da de får fortalt, at det er Sally Issaoui, der er født i Tyskland og har gået i tysk børnehave. Som fireårig flyttede hun til Danmark med sin familie.

“PØLSETYSKEREN” OG “DEN HÅRDE PIGE”

Fordomme er et af temaerne denne tirsdag morgen, hvor professionshøjskolen Metropol har besøg af Grænseforeningens Kulturmødeambassadører, der kalder sig “bindestregsdanskere” og tager rundt på uddannelsesinstitutioner og taler om fordomme, men også identitet, nationalitet og medborgerskab.

Kjell Knudten, 21 år, der er opvokset i Sydslesvig og i dag læser tysk og dansk på Aalborg Universitetscenter, fortæller de lærerstuderende om at komme fra det danske mindretal, og om hvordan han i sit liv er blevet mødt med fordomme i Danmark.

“Jeg er blevet kaldt både “pølsetysker” og “nazitysker”, og jeg tror da helt klart det skyldes, at jeg har tysk accent, når jeg taler dansk”, siger han.

24-årige Sally Issaoui, der læser socialvidenskab og kultur- og sprogødestudier på Roskilde Universitet, er vokset op i Vollsmose i Odense, hvor mange piger bærer tørklæde. Hun var den “hårde” pige, der altid lavede ballade, fortæller hun. Da hun en dag mødte en studerende, som hun kunne tale med, fik hun øjnene op for, at det kunne være en god idé at få sig en uddannelse.

Diana Jakobsen fortæller de lærerstuderende, at hun er vokset op i Aalborg med sin kurdiske far og mor og søskende. På et tidspunkt rejste hendes far tilbage til sit hjemland, og hun følte sig svigtet og fik i en periode fordomme over for sin egen kurdiske baggrund.

ET ALTERNATIVT BUD PÅ AT VÆRE DANSK

34-årige Rasmus Morgen, der lige som de øvrige er lærerstuderende og beskæftiger sig med kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab dette semester, har et spørgsmål til Grænseforeningens Kulturmødeambassadører.

“I har jo alle sammen været konfronteret med en følelse af at være udenfor. Hvordan synes I man skal gribe det an, hvis elever i skolen eller andre føler sig udelukket fra fællesskabet?”, spørger han.

Sally Issaoui svarer og de to andre Kulturmødeambassadører nikker samtykkende.

“Det første skridt er åbenhed. Stil spørgsmål, vær nysgerrig og prøv at forstå. Så er vi allerede kommet rigtig langt”.

Kjell Knudten (tv) og Diana Jakobsen (midt), Grænseforeningens Kulturmødeambassadører, i samtale med Rasmus Morgen (th), der er lærerstuderende på professionshøjskolen Metropol på Frederiksberg.

Professionshøjskolen Metropol, der er en videregående uddannelsesinstitution i København, uddannede sidste år 299 lærere. Mange af dem kan se frem til en fremtid som lærer i den danske folkeskole, hvor antallet af tosprogede børn er stigende. Derfor er det vigtigt som lærer at være godt klædt på, siger Christine Rørdam Thaning, der er lektor på Det Samfunds-faglige og Pædagogiske Fakultet på Metropol.

“Mange af vores lærerstuderende skal sikkert ud at undervise børn og unge, der har mere end én kultur med hjemmefra. Derfor er det godt for dem at deltage i et forløb som i dag, hvor Grænseforeningens Kulturmødeambassadører fortæller ud fra deres egne erfaringer. De er fortrolige med dansk kultur, og de giver et alternativt bud på, hvad det vil sige at være dansk”, siger Christine Rørdam Thaning. ●

GRÆNSEFORENINGENS KULTURMØDEAMBASSADØRER

består af 40 studerende mellem 18 og 30 år, der alle er bindestregs-danskere. Der er tale om et landsdækkende korps, der inviterer til dialog om identitet, nationalitet og medborgerskab. Det sker bl.a. ved dialogmøder på landets folkeskoler og andre uddannelsesinstitutioner og foreninger. Der tages afsæt i de historiske erfaringer fra grænselandet, hvor danskere og tyskere i mange år var i konflikt med hinanden, men nu lever i fredelig sameksistens. Kontakt projektleder Maya Bram Sommer for nærmere oplysninger: mbs@graenseforeningen.dk, mobil: 28 43 85 84.

HISTORIEQUIZ

1.

Efter afstemningerne i 1920 oprettede det danske mindretal i Sydslesvig en række private skoler. Den første var en privat realskole i Flensborg, der i 1923 flyttede ind i en helt ny bygning. Hvad hedder skolen?

2.

En sønderjysk ret med hårdkogte æg i en saltlage er meget populær, muligvis fordi den helst bør indtages med en snaps. Hvad hedder retten?

Foto: Wikipedia

3.

I årene 1880, 1888 og 1892 stiftede de danske sønderjyder tre store, nationale foreninger. Hvad hedder foreningerne?

4.

To af disse foreninger eksisterer endnu. Hvilke to?

5.

I årene op til 1864 blev der foretaget en stor arkæologisk udgravning i en mose på Sundeved. Her fandt arkæologerne bl.a. en båd fra jernalderen. Hvad hedder mosen, der har givet navn til båden?

6.

En alsisk pigegruppe brød i begyndelsen af 1980'erne igennem med hittene "Ringerien" og "Æ Spritte", der blev landeplager de følgende år. Hvad hedder gruppen?

Foto: Youtube

7.

Når mågerne på Slien skrider (siger overleveringen), så skrider de navnet på den dansk kong Erik Plovpenning ("Eriiik! Eriiik!"). Han blev i 1250 dræbt af sin bror, hertugen. Hvad hedder broderen, der blev konge efter Erik?

8.

Ved Dannevirke blev der i årene op mod 1864 opført 27 moderne skanser. Skanserne blev sløjft efter den tabte krig. Men én af skanserne blev i begyndelsen af det nye årtusinde rekonstrueret i et samarbejde mellem danske og tyske ingeniørtropper. Hvilket nummer har den rekonstruerede skanse?

9.

Omkring år 1900 blev der oprettet et stort badested på Rømø på initiativ af den entreprenante Skærbæk-præst, C.J. Jacobsen. Badestedet gik dog konkurs efter få år. Hvad hedder badestedet?

10.

Sønderjylland er den region i Danmark med flest økologiske landbrug. I Broderup ved Tinglev ligger et stort økologisk mejeri. Hvad hedder mejeriet?

POINT

10 point: Du er virkelig skrap. Har du kigget?

6-9 point: Udmærket.

3-5 point: Du kom gennem quizen med æren i behold.

0-2 point: Der er plads til forbedring.

René Rasmussen er quizmaster. Han er historiker og museumsinspektør ved Sønderborg Slot.

Foto: Helge Krempin

SVAR

LOKALFORENINGER

FOREDRAG OG MØDER ARRANGERET AF LOKAL- FORENINGERNE

SYDDANMARK

Kreds 20

17. august kl. 17.00. Christianskirken, Christiansvej 4, 7000 Fredericia. Medlemsmøde. Bjørn Nørgaards udsmykning af Christianskirken fremvises af kirkens guide. Derefter serveres smørrebrød, øl, vand, te, kaffe og kage i kirkens mødelokale. Pris: kr. 50. Samtidig afholdes almindeligt møde. Tilmelding til Kirsten Rykind-Eriksen senest den 10. august på mail rykind@bbsyd.dk eller tlf. 4026 5489.

MIDTJYLLAND

Randers og omegn

5. juni kl. 15.00. Sct. Clemens Kirke. Grundlovsmøde. Kultur- og kirkeminister Mette Bock holder grundlovstalen. Fællessang og korsang, gratis

kaffebord. I samarbejde med Sct. Clemens Kirke.

Skanderborg og omegn

27. august kl. 11.00. Ejer Bavnehøj. Folkemøde på Ejer Bavnehøj. Friluftsgudstjeneste ved sognepræst Benedikte Baggesgård. Velkomst ved Grænsforeningens formand Jens Andresen og tale ved kirke- og kulturminister Mette Bock. Det øvrige program følger.

TURE OG REJSE ARRANGERET AF LOKAL- FORENINGERNE

Medmindre andet er nævnt, kan du tilmelde dig uanset bopæl eller medlemskab af lokalforeningen.

SYDDANMARK

Fredericia - Middelfart

14. september kl. 8.30. Fredericia Banegård. Bustur til Rendsborg med guide Gerhard Hansen, tidligere præst for

Rendsborg og omegns danske menigheder. Udførligt program følger. Pris ca. 500 kr. Tilmelding og betaling senest 1. september til Marie Fink-Nielsen, tlf. 4092 7742 eller Marie.Fink.Nielsen@gmail.com.

Haderslev

23. september kl. 8.30. Haderslev. Sydslesvigstur. Nærmere oplysninger hos Peter Popp Andersen på tlf. 7456 2277 eller peter.popp@christiansfeld.tv.

Kolding og omegn

24. juni kl. 9.00. P-pladsen bag Kongeaamuseet. Cykeltur rundt om Nybøl Nor. Der køres i bil til Gråsten, hvor slotskirken besøges. Derefter cykles der rundt om Nybøl Nor. Efterfølgende besøg i slotsparken i Gråsten. Tilmelding senest 17. juni på tlf. 7558 3310 eller 7558 3305 (helst efter kl. 17). Medbring madpakke. Fælles kaffe. Det vil være muligt at deltage i turen i bil.

Nr. Nebel og omegn

6. september kl. 19.00. Vesterled, Sdr. Hauervig. Tur til Vesterled. Samkørsel til Vesterled. Hyggeligt samvær. Kontakt Erich Priees for nærmere information.

Nyborg og Kerteminde

10. august kl. 8.00. Nyborg. To-dagstur Slien rundt. Der køres mod Slesvig med stop ved Hylkedal, hvorfra turen fortsætter på nordsiden af Slien (Slesvig fjord). Fjorden krydses ved Mysunde, og igen ved Slibroen. Besøg i Tysklands mindste købstad Arnæs. Overnatning på Christianslyst med middag og samvær om aftenen. Efter morgenmad kører der langs sydsiden af Slien mod Slesvig. Pris for medlemmer: kr. 2200. Pris for ikke-medlemmer: kr. 2345. Tillæg for enkeltværelse: kr. 75.00. Prisen inkluderer bus, formiddagskaffe, logi og aftensmad, morgenmad samt frokost og eftermiddagskaffe om fredagen, samt rundvisning i Slesvig. Alle drikkevarer udover kaffe for egen regning. ▶

Annonce

KOM TIL FOLKEMØDE PÅ EJER BAVNEHØJ SØNDAG 27. AUGUST

Grænsforeningen arrangerer bustransport:

Helsingør Station	kl. 07.00
Rungsted Kyst Station (Vest)	kl. 07.30
Roskilde Station	kl. 08.20
Ringsted Station	kl. 09.05
Slagelse Station	kl. 09.40

Forventet ankomst på Ejer Bavnehøj kl. 12.15. Forventet afgang fra Ejer Bavnehøj kl. 15.30, med forventet retur i Helsingør kl. 21.00.

Der er et begrænset antal pladser. Tilmelding til Claus Jørn Jensen: cjj@graensforeningen.dk

LOKALFORENINGER

► Tilmelding til Grete Ranum, tlf. 6531 4831, eller Kurt Taanquist, tlf. 4016 3571, og betaling til konto 6880-0001059541 senest 1. juni.

Sønderborg

17. juni kl. 8.30. Alsion Nedre Parkering. Heldagstur til Sild. Bussen kører til Havneby på Rømø, hvorfra der sejles til Sild. På hjemvejen køres der med toget ad Hindenburgdæmningen. Hjemkomst ca. kl. 20.00. Pris: kr. 550 (inkl. frokost, kaffe, aftensmad og to genstande). Tilmelding til Kirsten Fanø på kifano@gmail.com eller tlf. 6177 8515 og betaling til konto 9797-0001119400 senest 9. juni.

9. september kl. 8.00. Sønderborg. Heldagstur til Vestkysten. Ved Tønder besøges Zeppelinmuseet og Danmarks smukkeste gård "Kløgager" i Ballum. Gårdens ejer fortæller om marskens natur, kulturhistorie, marskbønder, diget og vadehavet. Efterfølgende besøges "Fruens Vilje" i Højer. Frokost og sønderjysk kaffebord indgår i turen. Nærmere information følger.

Tønder

1. juli kl. 9.00. Grænseovergangen ved Sæd. Sommerudflugt til Manø og Ribe. Ved godt vejr og tidevand udvides turen med et besøg på Koresand, hvor man kan opleve kun at være omgivet af sand, vand, muslinger og sæler. Nærmere informationer følger. Turen arrangeres i samarbejde med SSF for Sydtønder Amt.

MIDTJYLLAND

Ringkøbing og omegn

12.-17. juni kl. 8.00. Stockholm. Der planlægges en tur til Sverige/Stockholm. Program er under udarbejdelse. Turen organiseres i samarbejde med Foreningen Norden.

17. august kl. 17.00. Afgang fra Museumspladsen. Grill-aften i Egeris. Der køres i bus til Møllehytten i Egeris, hvor Peder Christensen fortæller om stedet og egnen. Mulighed for besøg i det nye udsigtstårn i skoven eller gåtur langs bækken ned til Vorgod å. Grillmad tilberedt af Jonna og Bo Trelborg. Derefter kaffe og kage. Pris: 150 kr. Tilmelding senest 14. august til pmjohannsen@gmail.com eller tlf. 2926 8943.

Skanderborg og omegn

7. juni kl. 8.00. Skanderborg. Udflugt til Sydslesvig. Besøg på Cricket- og Kunstcenter Mikkelsen ved Husum og kanalfart i Frederiksstad. Tilmelding til Doris Nielsen på tlf. 8657 1361.

Skiveegnen

15.-17. september kl. 7.00. Skive, Holstebro mm. Studietur til Sydslesvig. Besøg på Bladhuset med den fælles dansk-tyske avisredaktion. Rundvisning ved generalsekretær i Bund Deutscher Nordschleswiger, Uwe Jessen. Rundvisning på Brundlund Slot og på Kobbermøllen ved Kruså af fhv. forskningsleder Lars Henningsen. Overnatning på Jaruplund Højskole. Lørdag guider Dieter Küssner gennem Vestslesvig

fra Meldorf til Husum kirke og Mikkelsen. Søndagen vises der rundt i Helligåndskirken med Bjørn Nørgaards kunst. Udførligt program følger. Pris: kr. 1.999. Tilmelding ved betaling af depositum på kr. 200 til DSUK i Viborg stifts rejsekonto 7500 - 7019682. Navn og e-mailadresse skal anføres. Yderligere information ved henvendelse til Henrik Forman tlf. 6072 9017 eller e-mail hforman46@gmail.com Arrangeres i samarbejde med Folkekirken i udlandet og Salling kirkehøjskole.

Skjern-Tarm-Videbæk Egnen

9. juni kl. 16.00. Sydslesvig. Besøg ved Årsmøderne, der flere steder begynder fredag aften. Fra mødestedet i Tarp gås der tur langs Trene å. Derefter hyggeligt samvær omkring grillen. Lørdag formiddag er der debatmøde på Flensborg-hus og om eftermiddagen er der fest i Ladelund. Der sørges for forplejning og overnatning. Man kan deltage i enkelte dele af årsmødearrangementerne, som man har lyst til. Årsmødeprogrammet kan ses på www.syfo.de/aarsmoede. Tilmelding til bo.trelborg@gmail.dk.

16. juni kl. 18.30. Grillaften og tur langs Omme å. Mødested er Ørbækvej 22, Hoven, hos Birthe og Poul Johnsen. Gåtur på engen og efterfølgende aftensmad fra grillen samt kaffe og kage. Pris: kr. 75 inkl. mad og drikke.

26. august kl. 7.15. Skjern Tekniske skole, og Tarm rutebilstation kl. 7.25. Ud-

flugt til Sydslesvig. Udflugt til Flensborg-området. Besøg på Kobbermølle Industrimuseum. Turen går videre til Flensborg og derefter Ladelund. Hjemkomst ca. kl. 21.45. Pris for medlemmer: kr. 550. Pris for ikke-medlemmer: kr. 600 (alt inklusive). Tilmelding er nødvendig.

SJÆLLAND

Roskilde

26. august kl. 10.45. Jægerspris Slot. Slotsgården 20, 3630 Jægerspris. Guidet rundvisning på Jægerspris Slot. Mødested foran slottet. Rundvisningen starter kl. 11.00 og varer ca. en time. Ved tilmelding oplys venligst ønske om forplejning på slottets cafe, så der kan reserveres pladser. Forplejning er for egen regning. Pris for medlemmer: kr. 50. Pris for ikke-medlemmer: kr. 75. Tilmelding til Miriam Stender senest 12. august på miriam@graensen-roskilde.dk eller tlf. 4061 6645.

HOVEDSTADEN

Hillerød

1.-4. september. Tur Sønderjylland og Sydslesvig. Busafgang fra Helsingør, Espergærde, Hillerød og Jørlunde. Besøg på bl.a. Dansk Centralbibliotek i Flensborg, A.P. Møller-Skolen i Slesvig, Skipperhuset i Tønning, KZ-mindesmærket i Ladelund og grænsemuseet i Rens. Tre overnatninger på Christianslyst. Pris for medlemmer: 2.800 kr. (ekskl. drikkevarer). Pris for ikke-med-

lemmer 3.100 kr. Tilmelding snarest muligt til Bent Kauffmann, tlf. 4825 2511 eller mail bent@panikrejser.dk.

Københavns Vestegn

22. september kl. 8.00. Vestegnen. Sydslesvigtur

22.-24. september. Sydslesvigtur til Clay Keramikmuseum, Middelfart, besøg på Knivsbjerg, heldagstur til Helgoland, Museum Unewatt og Lyksborg Slot. Tilmelding på 4484 4527 eller e-mail: mar-gun@hotmail.com.

Foredrag/møder og ture/rejser, der ønskes omtalt i Grænsen, bedes sendt til foreningskonsulent Claus Jørn Jensen, Aabenraaavej 22, Dybbøl, 6400 Sønderborg, cjj@graenseforeningen.dk. Deadline: 28. juli 2017. Se lokalforeningernes detaljerede program på: www.graenseforeningen.dk/kalender

Grænsen nr. 3/juni 2017

79. årgang

Udgiver

Grænsforeningen
Peder Skrams Gade 5, 1054 København K

Redaktion

Anna-Lise Bjerager (ansv. redaktør)
alb@graenseforeningen.dk, tlf. 3031 6113

Forsidefoto i dette nummer

Thomas Tolstrup

Layout

Prik grafisk tegnestue

Tryk

Jørn Thomsen Elbo A/S

Abonnement

Grænsforeningen
info@graenseforeningen.dk, tlf. 3311 3063

Udgivelsesplan 2017

Nr. 4: 25. august

Nr. 5: 13. oktober

Nr. 6: 8. december

Deadline: 3 uger inden udgivelsesdato

Uopfordrede indlæg modtages gerne, dog uden garanti for trykning.

Læs magasinet Grænsen digitalt:

www.graenseforeningen.dk/gransen

ISSN: 0903-2223

Grænsforeningens kontor

Peder Skrams Gade 5, 1054 København K
Tlf. 3311 3063, www.graenseforeningen.dk

Protektor: Hans Kongelige Højhed Prins Joachim

Formand

Jens Andresen
ja@graenseforeningen.dk, tlf. 4043 7008

Generalsekretær

Knud-Erik Therkelsen
ket@graenseforeningen.dk, tlf. 2023 1984

Grænsforeningens formål

Det er Grænsforeningens formål at støtte danskheden i grænselandet, særligt syd for grænsen, at udbrede kendskabet til grænselandets forhold samt at bevare og styrke dansk sprog og kultur.

Grænsforeningens vision

Erfaringerne fra det dansk-tyske grænseland er en væsentlig inspiration for sproglig og kulturel mangfoldighed i en verden under forandring.

Grænsforeningens værdier

Grænsforeningen er en vigtig folkelig basis for den danske stats støtte til det danske mindretal i Sydslesvig og er uafhængig af partipolitiske interesser.

Grænsforeningen mener og siger:

- Demokrati, ytringsfrihed og ligeværd gælder for alle, også i forholdet til mindretal.
- Forankring i egen kultur er en forudsætning for at have forståelse for andre kulturer.
- Kulturelle mindretal er en vigtig ressource i et demokratisk samfund.
- Dansk sprog og kultur styrkes i mødet med andre sprog og kulturer.

Grænsforeningens bestyrelse

Formand: Jens Andresen, Løgumkloster

1. næstformand: Jørgen Bruun Christensen, Nykøbing Mors

2. næstformand: Per Grau-Møller, Nr. Lyndelse

Region Syddanmark

Per Grau Møller, Nr. Lyndelse
Kirsten Rykind-Eriksen, Randbøldal
Else Tornbo, Sønderborg

Region Midtjylland

Bo Trelborg, Tarm
Karen-Margrethe Møller, Randers

Region Nordjylland

Karsten Nørgaard Simonsen, Aalborg
Jørgen Bruun Christensen, Nykøbing Mors

Region Sjælland

Lars Bjerre, Næstved
Ruth Villadsen, Sorø

Region Hovedstaden

Niels Jørgen Heick, Hillerød
Ove Nissen, Rungsted Kyst

Ressourcepersoner

Per Paludan Hansen, Frederiksberg
Peder Damgaard, Kollund
Steen Bo Frandsen, Hannover

TEMA: HVEM ER FOLKET?

Når Folkemødet på Bornholm finder sted 15.-18. juni forventes det, at over 40.000 deltagere blander sig i den politiske debat. Folkemødet adskiller sig dog fra traditionelle, danske folke-møder, der ofte blev holdt på højdedrag.

POST

PP

DANMARK

Sorteret Magasinpost
ID-nr. 42138

FOLKEMØDET HAR FÅET NY FORM

Folkelige friluftsmøder har i 178 år været en tradition i Danmark. Men når Folkemødet på Bornholm samler over 40.000 mennesker, har det ikke meget med det klassiske folkelige møde at gøre

Af Merlin Christophersen

Året er 1839. Den jyske digterpræst Steen Stensen Blicher har inviteret til et folkeligt møde den 1. august på Himmelbjerget. Det er det første af sin slags, og folk strømmer til fra de omkringliggende egne for i fællesskab at fejre den gryende politiske frihed og ideen om national enhed i Danmark.

Det folkelige møde blev hurtigt en tradition, der op gennem 1800-tallet og første halvdel af 1900-tallet spredte sig som led i den danske demokratiseringsproces fra Himmelbjerget over Skamlingsbanken, Christianshøj, Dybbøl Skanser og mange andre højdedrag i det danske landskab. Det nye ved disse folkemøder var, at de var åbne for alle, og folk kom i tusindvis for at lytte til taler af politisk, national og kulturel karakter og for at synge sammen.

EN TYSK TRADITION

Kulturhistoriker Inge Adriansen har i 2010 skrevet bogen "Erindringssteder i Danmark – monumenter, mindesmærker og mødesteder", hvori hun blandt andet kortlægger de folkelige mødesteders historie.

"Oprindeligt kom inspirationen til de danske folkelige friluftsmøder fra Tyskland, hvor man den 18. oktober 1817, præcis et år efter det store folkeslag ved Leipzig, afholdt folkefester i mange tyske stater. Denne første fællestyske folkefest udviklede sig i de efterfølgende år til en tradition, der havde tysk enhed

som hovedtema. Senere blev folkefesterne ligeledes præget af folkets krav om politisk frihed", fortæller Inge Adriansen.

I 1800-tallet bliver demokratiseringsbevægelsen i Danmark styrket af, at Frederik den Sjette i 1834 indfører stænderforsamlingerne, der kun har symbolsk indflydelse, men styrker den offentlige politiske debat. De folkelige møder opstår som en forlængelse heraf og præges også af den spirende idé om national enhed i den danske helstat.

FOLKEMØDER I NYE KLÆDER

Det klassiske folkelige friluftsmøde kan stadig opleves i dag. På Ejer Bavnehøj afholdes der eksempelvis folkemøde sidst i august. Når Folkemødet på Bornholm midt i juni kan tiltrække over 40.000 mennesker, har det dog ikke så meget med den gamle folkemødetradition at gøre.

"Folkemødet på Bornholm, som daværende kulturminister Bertel Haarder fik idéen til i 2011, adskiller sig fra de klassiske folkelige møder, hvor man havde én central mødeplads og op til 10.000 mennesker, der lyttede til de samme taler, sang de samme sange og fik en fælles oplevelse".

"På Bornholm har man derimod mange forskellige taler, aktiviteter og debatter, der foregår parallelt med hinanden. Jeg tror, tiden er løbet fra de gamle, klassiske folkemøder, og det er kun godt, at vi kan forny vores politiske traditioner", siger Inge Adriansen. ●